

Proleter DEVİRİMÇİ DURUŞ

Devrimler tarihin lokomotifidir!

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Şubat 2024 Sayı: 117

Fiyatı: 10 TL

Maraş'tan Hatay'a bölgeyi kaplayan depremin üzerinden 1 yıl geçti. Sorunlar, üzerine yenileri eklenerek büyüdükçe büyüyor...

Depremzedeler 1 yıldır çadırlarda, konteynırlarda yaşam savaşı veriyor. Halen su kuyruklarında bekliyor, temiz suya ve gıdaya ulaşamıyorlar. Yetersiz beslenmeden dolayı çocuklar bodur kalıyor, salgın hastalıklar her tarafı sarmış durumda...

En başta asbest, tüm deprem bölgesini tehdit ediyor. Yıkımlar hiç bir önlem alınmaksızın sürüyor... Antakya başta olmak üzere birçok şehir büyük bir şantiyeye dönmüş! İnsanlar nefes almakta bile güçlük çekiyor. Yazın tozdan, kışın çamurdan geçilmiyor. Daha önemlisi, havaya, suya, toprağa karışan asbest, kanser başta olmak üzere birçok hastalığı yayıyor.

Depremden kurtulanlar, çadırdaki elektrik çarpmasından ya da salgın hastalıklardan ölüyorlar. Ne can ne de mal güvenlikleri kaldı!

"Rezerv alan" diyerek depremzedelerin evlerine, arsalarına da el koyuyorlar. Depremde yaşattıkları yetmezmiş gibi, şimdi de onu fırsata çevirmeye kalkıyorlar. Şehrin en güzel yerleri, kapitalist ranta açılmış durumda. Bazı yerlerin demografik yapısını değiştirme amacı da var bu planlar arasında.

* * *

Saymakla bitmiyor depremzedelerin çektikleri...

Halen kayıp yakınlarını arayanlar var! Ölüsü ya da dirisine ulaşmak için çırpınan, meclisin kapısı dahil her kapıyı aşındıran ama elleri boş dönen anneler, babalar, kardeşler...

Sayfa 2'de sürüyor

**Son
sözü
hep
direnenler söyler!**

Son sözü hep direnenler söyler!

Amerika'da pedofili suçundan yargılanırken hücresinde ölü bulunan finans patronunun kan dondurucu itirafları çıktı ortaya. Aralarında eski ABD başkanı Bill Clinton'un da bulunduğu siyasetçilerden oyunculara pek çok kişinin bu suça bulaştığını söylemişti. Kullanılan çocuklar arasında Türkiye'den kaçırılanlar da vardı.

Bu itiraflar, Clinton'un 1999 depremi sonrası ziyaretini ve o ziyaret sonrası kaybolan çocukları akıllara getirdi. 6 Şubat depreminin hemen ardından İstanbul'daki tarikatlara depremzede çocukların ve kadınların geldiği görülmüştü. Bu durum açığa çıkınca "yardım amaçlı" denildi. Devlet kendi görevini tarikatlara devretmişti!

Devlete göre ortada "kayıp" yoktu, sadece "cesetlerine ulaşılamayan" kişiler vardı! Her şeyde olduğu gibi bu konuda da yalan söylediler!

Geçtiğimiz günlerde eski Şehircilik Bakanı -şimdi AKP'nin İBB adayı- Murat Kurum, "depemde 130 bin kişiyi kaybettik" dedi. Oysa resmi olarak 53 bin 537 kişinin öldüğünü açıklamışlardı. Fakat deprem bölgesinde yaşayanlar, yüzbinlerce kişiyi kaybettiklerini söylüyordu.

Murat Kurum sonrasında sözünü değiştirmeye çalıştı ama depremzedeler kendi yaşamlarındaki gerçeği biliyor.

Deprem yıldönümünden önce Hatay'a giden Erdoğan ise, "merkezi yönetimle yerel yönetim el ele vermezse o şehre herhangi bir şey gelmez... Hatay garip kaldı, mahzun kaldı" diyerek, Hatay'ın yaşadığı mağduriyeti itiraf etti. Dahası, belediyeyi AKP almazsa, bu durumun süreceği tehdidinde bulundu.

Ama Hatay'da yaşananlar, sadece yerel yönetimin hangi partiye ait olduğuyla ilgili değil. Suriye politikasından IŞİD militanlarını yerleştirmeye, Hatay'ın ilerici yapısını ve demografisini bozmaya ve elbette tekellere yeni rant ve kar alanları açmaya kadar pek çok neden bulunuyor.

Diğer yandan Hatay halkının büyük tepkisini toplayan Lütfi Savaş'ı CHP'nin yeniden aday çıkarması, sorunun partiler üstü olduğunu gösteriyor. Sadece merkezi değil, yerel yönetimin de depremdeki yıkımdan, kayıplardan ve sonrasında yaşananlardan sorumlu olduğu çok açık. Halen su, ulaşım, barınma gibi en temel sorunlar çözülmemişse, bunda belediyenin suçu büyük!

"İktidarı" muhalefeti, AKP'si CHP'siyle tüm düzen partileri bu suça ortaklar!

Yerel seçimlere iki aydan az bir süre kaldı. 6

Şubat depremi de gösterdi ki, belediyeleri hangi parti kazanırsa kazansın, kapitalizmin rant sistemi devam ediyor. Halka değil, yandaşlara-tekellere hizmet ediliyor.

Mahallelerden beldelere ilçe ve illere kadar devrimci-demokrat adayları belirleyip seçtirmediğimiz koşullarda sandığa gitmemeliyiz. Bütün düzen partilerini protesto ederek tepkimizi ortaya koymalıyız. Hem AKP-MHP blokuna, hem de muhalif partilere gereken dersi verelim!

Hiç kimse bize bir şey lütfetmeyecek! Haklarımızı kendi gücümüzle söke söke alacağız! Bu gerçeği deprem sonrasında açık biçimde gördük, yaşadık... Örgütlü ve birleşik hareket ettiğimiz ölçüde bir gücüz; ancak o zaman dikkate alınırız! Aksi halde tek tek bireyler olarak hiçbir!

Öyleyse egemenler karşısına örgütlü bir güç olarak çıkalım! Yardımlarla değil, eylem gücümüzle ayakta duralım! Sadaka değil hak talep edelim!

Fransa'dan Almanya'ya Avrupa işçi ve emekçileri grevlerle, gösterilerle meydanları doldurmuş durumda. Düşük ücretlere, vergi soygununa, akaryakıt zammına, tarım politikalarına karşı bir kez daha trafiği keserek sokakları zaptettiler. Sadece ekonomik nedenlerle değil, Avrupa'da faşist partilerin güçlenmesine, mültecilere dönük faşist uygulamalara, savaş politikalarına karşı da tepkilerini ortaya koyuyorlar. Genel grev, genel direniş dalgası yükseliyor...

Doğa olaylarını bir felakete dönüştüren, sonra da onu fırsata çeviren bu sömür ve soygun düzenine karşı ayağa kalkmadığımız sürece bize yaşam hakkı yok! Ölümü gösterip sıtmaya razı etmeye devam edecekler. Nefes alıp verdiğimiz için şükretmemizi isteyecekler. Oysa nefes bile alamıyoruz artık, zehir soluyoruz...

Topyekün bir saldırıyla karşı karşıyayız. Buna ancak topyekün mücadele ile karşı duralabiliriz. Bulduğumuz her yerde örgütlenelim, haklarımız için mücadeleyi yükseltelim! Unutmayalım ki, son sözü her zaman direnenler söyler! Hem de tarihin en güzel yerinde!...

Okurlara...

Merhaba,

6 Şubat depremlerinin yıldönümünde acı ile öfke birbirine karışmış durumda. Ölülerin ve kaybolanların verdiği acı, deprem bölgelerinde halen yaşamın kurulamamış olmasının öfkesine karışıyor. Devlet depremde yararlanarak daha fazla rant elde etme yasaları çıkarmaya çalışırken, depremzedeler kendi yaşam alanlarını ve geleceklerini kurma savaşı veriyorlar.

Ancak taleplerimizi haykırarak, onlar için mücadele ederek koruyabiliriz haklarımızı. Hatay'da enkazın altında canlarını bırakan depremzede için de geçerli bu, asgari ücretle yaşam savaşı veren metal işçisi için de... Tarikatların kısılcığında eğitim almaya çalışan öğrenci için de, hergün şiddete uğrayan kadınlar için de...

Bu sömürücü sistem, bir avuç asalak saraylarda yaşarken, kitleleri açlığa mahkum eden bir sistem. TÜİK rakamlarına göre Türkiye'de en zengin yüzde 5'lik grubun geliri nüfusun yüzde 55'ine eşit. Ülkedeki nüfusun yarısı çalışıyor, üretiyor ve en zenginler kadar kazanamıyor, refaktan payını alamıyor.

O halde emeğimizin karşılığını almak için, can güvenliğimizi sağlamak için, geleceğimizi korumak için örgütlenmeli ve mücadeleyi yükseltmeliyiz.

Gündemdeki konulara ilişkin yazıları dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

117. Sayıda

3	Şeriat çağrılarına karşı mücadele
5	Yerel seçim süreci, eleştirilerimiz, tavrımız
6	Emekliler son zamlara tepki gösterdi
	Öğretmenler meclis önündeydi
7	MESEM: Çocuk işçiliğin meşrulaştırılması
8	Rezerv alan yasası
9	Metal TİS'lerinde anlaşma
10	Unutmadık! Affetmiyoruz!
12	Acılarımız evrenseldir. Mücadelemiz de
13	Mertçe cinayet
14	Şubat'la doğan
15	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
16	Yerel yönetimler üzerine- 2

AKP 'nin yeni döneminde şeriat "düğmesine" basıldığı görülüyor. Dört bir yandan şeriat sloganları yükseliyor, eylemler yapılıyor, şeriat bayrakları savruluyor.

Galata Köprüsü'ne onbinlerce insan yığarak başlattılar yeni dönemi. Gün özellikle seçilmişti; 1 Ocak sabahı, yılbaşını kutlayanlara karşı yükseliyordu şeriat haykırıları. Bahane Filistin'di, ama asıl hedef Türkiye'deki sisteme yeni bir müdahaleydi. Erdoğan'ın çocukları ve damatları tam kadro oradaydılar. Bu mitingden sonra, elindeki şeriat bayrağını sallamaya devam ederek kitlenin içine karışan kişiye yumruk attığı için bir genç tutuklandı. Ama o şeriat bayrağının anayasal bir suç olduğu konusunda hiçbir müdahale olmadı.

Ancak toplumsal, ekonomik ve sınıfsal bazı nedenlerle, laik kesimlerin tepkileri zayıf ve yetersiz kalıyor.

En başta, dinci-şeriatçı kesimler, söylemler ve motifler, onyıllar içinde toplumun dokularına kadar işlendi, meşrulaştırıldı, kanıksatıldı. Bugün yaşamın her alanında dinci-gericilerin, şeriatçıların laiklerle birlikte yaşamasının "normalleştirildiğini" görüyoruz. "Toplum mühendisleri" eliyle dinci-gericiler "haya-tın bir parçası" olarak kodlandılar.

Daha 2002 yılından itibaren AKP'yi "değişimin temsilcisi" olarak tanımlayan liberal aydınlardan Kürt hareketine kadar çok geniş bir kesim, onun dinci-gerici yanını görmezden geldi, "askeri vesayet"e karşı "güvenli sığınak" olarak lanse etti. Bu dönemde Or-

Sadece toplumun geri bilinçli kesimleri değil, devrimci-demokrat örgütlerin önemli bir kısmı da, dinciler arasında ayırım olduğunu varsaymaya; AKP ile çelişki yaşayan tarikatların "sola yakın" olduğunu zannetmeye başladılar.

Aynı süreçte Kürt hareketinin mücadeleye dinamiklerinin zayıflaması, Kürt kentlerindeki gerici örgütlenmelerin, tarikatların yeniden güç kazanmasını beraberinde getirdi. Kürt siyaseti de seçim hesapları başta olmak üzere çeşitli nedenlerle bu gerici kesimlerle uzlaştı. Kürt partilerle birlikte hareket eden Türkiyeli devrimci-reformist yapılar bu dönemde, "kitlemizin gerçeği bu" söylemiyle, esasında kitleleri aşan biçimde dini ritüellerle ilgilenmeye başladılar.

Televizyon (ya da dijital platform) dizileri her aşamada bu süreci pekiştiren bir rol oynadı. Önce yandaş kanallardaki dizilerde "türbanlı" yan roller çıktı ortaya. Ardından başrollerin dinci-tarikatçı olduğu diziler geldi. "Bir Başkadır" ile başlayan, "Kızılçık Şerbeti", "Ömer" ve son olarak "Kızıl Goncalar" ile devam eden bir furya başladı. Bu dizilerin hepsinde, hangi kesimin yaşantısının, kişiliğinin, tercihlerinin daha iyi, daha doğru olduğu belirsizleştirildi. Her iki kesimde de "iyiler ve kötüler" vardı. Dinciler de laikler de hatalar yapıyor, zarar görüyor, zarar veriyordu. Çoğunda laik kesimler, orta ve üstü sınıfsal konumda, lüks villalarda kalıp zengin bir hayat sürerken; dinci-tarikatçı kesimler yoksul ve mütevazı yaşıyor, genellikle küçük ve bahçeli evlerde kalıyorlardı! Laikler eğitilmiş, güçlü insanlarken; dinciler eğitimsiz ama "sağduyu"lu, doğruyu-yanlışı ayırabilen, hatta bunu laik-eğitilmiş karakterlerden daha iyi başarabilen kişilerdi! Yaşam tarzlarında bile, zengin-laik kesimlerde "yozlaşmış" unsurlar fazlayken, yoksul-dinci kesimlerin yaşantısı daha düzgün, daha dengeliydi!..

Bu dizilerin takipçilerinin genel yorumu, "dincileri eleştiriyor" şeklindedir. Oysa dincilere arada bir bazı eleştiriler yöneltse de, laikleri de eleştirerek bunu dengeliyorlar. Özellikle "Kızıl Goncalar"ın bir "tarikat eleştirisi" olduğu yanılsaması yaratılıyor. Diziye verilen cezalara karşı laiklerin cansiperane karşı çıkışı, bu yanılsamayı pekiştiriyor. Oysa o dizide ayırım "laikler-tarikatçılar" üzerinden değil, "iyiler-kötüler" üzerinden yapılıyor; tarikatın içinde de kötüler kadar iyilerin de olduğu anlatılıyor.

Hepsinin ortak özelliği ise, en keskin laiklerle en dinci kesimlerin "birlikte" yaşayabileceğini kanıtlama çabası. "Onlar da iyi insan", "yolda görsen bir sürü laf edersin ama tanışınca iyi olduğunu

Şeriat çağrılarına karşı nasıl mücadele edeceğiz?

Şeriatla karşı mücadeleyi liberal laikler veremez. 2000'lerin başından itibaren dinci söylem ve motifler toplumun dokularına kadar işlenmiş; siyasette "AKP karışıklığı" adına diğer dinci-faşist kesimlerle ittifaklar kitlelere benimsetilmiştir. Bugün de AKP cenahından yükselen şeriat çılgınlıklarına karşı mücadelenin tek yolu, sınıf mücadelesini yükseltmektir. Sınıf mücadelesi, kendi doğası gereği dini argümanları zayıflatır, kitlelerin bilincini zaman içinde dönüştürür.

Ardından 7 Ocak'ta İHH adlı, yolsuzlukları ile ünlü bir derneğin Ümraniye'de yaptığı yürüyüşte yine hilafet bayrakları ve şeriat sloganları vardı. 9 Ocak'ta Ankara'da Yargıtay tarafından "terör örgütü" olarak tanımlanan Hizb-ut Tahrir'in yayın organı "Köklü Değişim", Cuma namazı çıkışı hilafet ve şeriat çağrısı yaptı.

16 Ocak'ta Anadolu Adliyesi'nin içinde, "Cumhuriyet savcılarının" gözü önünde yükseldi şeriat sloganları. Üstelik de "Atatürk'e hakaret"ten yargılanan birinin davasını izlemeye gelenler tarafından. Gerçek bir meydan okumaydı bu gösteri. Artık "Atatürk'e hakaret" davalarının, doğrudan şeriatçılar tarafından sahiplenileceğinin ilanıydı...

23 Ocak'ta bu defa İstanbul-İstiklal Caddesi'nde çıktılar ortaya.

Urfa'da, Antep'te, Adıyaman'da daha önce bu tür gösteriler yapıldığını görmüştük. Ancak yılbaşından bu yana peş peşe İstanbul'un merkezi yerlerinde kitlesel gösterilerle karşılaşıyoruz. Erdoğan'ın da sahip çıkmasıyla, şeriatçılar artık daha pervasız, daha küstah ve daha iddialı hale geldi.

Laikler neden güçlenemiyor?

Şeriat söylemleri elbette laik kesimlerde ürküntü ve tedirginlik yaratıyor.

han Pamuk başta olmak üzere dincilerin yaşantısını öven-özendiren yazılar, romanlar yazılmaya başlandı. Dinci kesimlerle ilişki normalleştirildi, "onları da anlamak lazım", "onlar da mağdur" söylemleri yaygınlaştı. Türbanlı kızlarla arkadaşlık, "modern" görüşlü olmanın kriteri haline getirildi. Laik görünümlü, orta sınıf, eğitimli kadınların ağzında bile "Allah'a emanet", "Allah yardımcım olsun", "inşallah-maşallah" sözleri düşmez oldu.

Yine 2000'lerin ilk yıllarına yayılan Irak savaşı sırasında, devrimciler, solcular, liberaller ve dinciler, aynı platformlarda (mesela Irak'ta Savaşa Hayır Koordinasyonu) birlikte ABD emperyalizmine karşı mücadele ettiler. Savaş koşullarında kolektif mücadelenin örgütlenmesi bakımından gerekli olan bu tutum, sonrasında genelleştirildi. "Solcu" söylemleri de kullanan dinci örgütler, "ittifak güçleri"ne dahil edildi.

Gezi Direnişi, bu gidişatta önemli bir sıçrama daha yarattı. "AKP'li dinciler" ile "gerçek Müslümanlar" ayrımı yaratıldı. Direniş boyunca, dinci-gerici kesimlerle birlikte olmakla, birlikte mücadele etmekle övünüldü. Onların Taksim Meydanı'nda kıldıkları namaz takdir edildi; "yeryüzü sofraları"nda birlikte "iftar açmak", çok güzel bir tablo olarak sergilendi...

anlıyorsun” gibi diyaloglar, tarikatçıları laik kesimlerin kabullenmesi amacını güdüyor. Zaten **gerçekten söz konusu dizi “tarikat eleştirisi” yapıyor olsa, tarikatdaki “iyi” insanların, tarikatların gerici yönünü anlayıp laikliğe yönelmesi, değişip dönüşmesi gerekir.** Ama senaryo böyle ilerlemiyorsa, “tarikat eleştirisi” değil, “tarikat meşrulaştırması” yapıyordur. Tıpkı 12 Eylül yıllarında faşistlerle devrimcileri aynı koşullara koydukları gibi, adına “karıştır-barıştır” dedikleri politikayı, farklı biçimde yeniden uygulamaya sokuyorlar.

20 yıla dayanan bu süreç, kitlelerin bilincinde dincilerle olan barikatları, mesafeleri ortadan kaldırdı, dinci-gericilerle, tarikatlarla uzlaşma koşullarını güçlendirdi. İŞİD vahşetinin yeniden hatırlattığı dinci-gerici yaşamın korkunç yönleri konusunda, kitleler savunmasız bırakıldı.

Oysa tarikatçılar, laiklerin, aydınların, emekçilerin karşısında birer “birey” değildir; herbirinin bağlı olduğu tarikatı, şeyhi, aidiyetleri, dini zorunlulukları vardır. Yaşamlarını, laiklerle ilişkilerini, kendi kişisel duygularıyla değil, bu zorunluluklar üzerinden kurarlar. En temel zorunlulukları ise, İslam’ın “tebliği” yönüdür. Her dinci, laik bir insanı etkilemek, dine kazandırmak, dinin en azından bir unsurunu o insana benimsetmek zorundadır. Laik bir insan bir dinciye “arkadaş” olarak kabul edebilir; ancak bir dinci için o sadece, *“dine kazanılması gereken bir unsur”*dur. **Laiklerin nezdinde dincilerin bu kadar meşrulaşmasının tek sonucu, daha fazla insanın din-den-tarikatlardan etkilenmesi olmuştur.**

İkincisi, siyaset dinci-gerici ortaklıklar üzerine kuruldu. AKP’li yıllar boyunca siyaset, dinci-gerici ortaklıklara dayandırıldı. CHP gibi partilerin görevi de, bu dinci-gerici siyaseti güçlendirmek olarak tanımlandı. ABD emperyalizminin ve Türkiye’deki egemen sınıfların ihtiyacı; hem bölgedeki savaşın bir parçası olacak, hem de kitleleri kontrol altında tutacak dinci-gerici bir yönetimdi. Tüm burjuva partiler bu ihtiyaca göre şekillendiler.

Daha 2002 yılında Erdoğan yasaklı olduğu için seçimlere girememiş, AKP seçimi kazanmış ama Erdoğan siyaset dışı kalmıştı. 2003’ün ilk aylarında, Erdoğan için özel bir seçim planlayarak ona meclisin, başbakanlığın ve 20 yılı aşan yönetme sürecinin kapısını açan, CHP’nin o dönemki genel başkanı Deniz Baykal’dı. Ve Baykal, her kritik aşamada, eğer kitlelerin büyük tepkisi ve eylemi yükselmeyorsa, AKP’nin politikalarının hayata geçmesine ortak oldu.

CHP’nin başına gelirken AKP eleştirileriyle takdir ve onay alan Kılıçdaroğlu’nun tutumu da farklı değildi. Kemal Kılıçdaroğlu’nun **yönetme süreci, “AKP karşıtlığı” bahanesinin arkasına saklanarak en gerici ittifakları kurmak biçiminde şekillenmişti.** Toplumun laik, din karşıtı kesimlerini, “kötü” AKP’ye karşı, “kötünün iyisi” faşist, gerici partilerle ittifakın zorunluluğuna ikna etti. *“Dinci oyları almak için”* Ekmelletin İhsanoğlu gibi gerici-faşist biri cumhurbaşkanı adayı yapıldı. *“Seçilecek aday”* diye bir kavram uyduruldu ve gerici-faşist saflardan devşirilen adaylara belediye başkanlıkları verildi. Mansur Yavaş, Ekrem İmamoğlu gibi gericiler, laik seçmenin “umudu” oldu. Laikler nasılsa *“tıpış tıpış”* oy vereceklerdi; *“dincileri de kazanmak”* bahanesiyle gerici ittifaklar kuruldu. İstanbul Sözleşmesi’ne karşı çıkan ve kız çocuklarını erken yaşta evlendirmeyi

savunan Saadet Partisi, CHP’nin en önemli müttefiki haline geldi. Faşist Akşener masadan kalkmasın diye, her tür taviz verildi. CHP seçmeni nezdinde, tüm bu gerici-faşist partiler, *“AKP’den kurtulmak için tek umut”* olarak lanse edildi, benimsetildi.

Hele ki son yapılan Mayıs 2023 seçimlerinde, CHP listeleri eski AKP devşirmeleriyle dolduruldu; AKP’nin bütün suçlarının ortakları olan Davutoğlu ve Babacan seçim ittifakına alındı. **TC tarihinin en gerici meclisi, CHP’nin çabalarıyla oluşturuldu.**

Egemen sınıflar kitleleri daha fazla sömürmek için dinci-gerici ittifakın çok faydalı olduğunu biliyorlar; CHP gibi burjuva partileri de bu ittifakın mimarı haline getirdiler.

Tek mücadele yönteminin seçimler olduğunu zanneden ve zaman içinde giderek daha reformist-parlamentarist hale gelen “solcu” partiler de, bu tablonun bir parçası oldular; hiçbir aşamada bu durumu teşhir ederek seçimleri protesto eden bir tutum geliştirmediler. Dincilerle ittifak, “sol”un ayakta kalmasının tek koşulu haline getirilince, reformizm de buna ayak uydurdu.

Üçüncüsü, siyaset yapma dili dincileşti. Muhaliflerin ve aydınların önemli bir bölümü, AKP’yi eleştirmek, AKP’nin politikalarını teşhir etmek için AKP’nin dilini ve argümanlarını kullanmaya başladı. AKP ile mücadele, AKP’nin mevzilerinden yapılır oldu. AKP’nin gericiliğini eleştirirken, Müslümanlık ile AKP arasında bir sınır çekilmeye çalışıldı. **“Din düşmanı” görünmemek için, AKP’yi eleştirirken din savunusu artırıldı.** En çok kullanılan cümle *“gerçek İslam bu değil”* oldu.

“Düşmanı” eleştirmek için onu iyi tanımak gerekir elbette; bu doğrudur. Ancak tanımaya çalışırken düşmanına benzemek tehlikesi de vardır. **Dinci-gericilik eleştirisi laiklik mevzilerinden değil de, yine dinci gericilik mevzilerinden yapıldığında, eleştirenle eleştirilen arasındaki fark da azalır.** Bütün dinci-gerici-şeriatçı yapılar, diğer dinci-gerici-şeriatçı yapıları eleştirirken *“Gerçek İslam bu değil”* diyorlar; aynı konvoyla katılarak, AKP için de *“gerçek İslam bu değil”* söylemlerinin ve tartışmasının bir parçası olmak, en büyük yanlışlıktır. Tartışmayı buradan yürütmenin bir anlamı yoktur. Dinci-muhafazakar kitlenin tepkisini almamak adına dini söylemlerle siyaset yapmak, kendisini laik-ilerici safta konumlandırınları da, objektif olarak dini saflara itmektedir. Ve bu durum da *“kopyalar aslını güçlendirir”* kuralı gereğince, AKP’yi güçlendirmektedir.

Özgür Özel’in, şeriatı savunan Erdoğan’a, *“şeriat olsaydı senin ellerin de kesilirdi, dilin de”* diye yorum yapması, özünde bir şeriat güzellemesidir. Ama dini söylemler öylesine yaşamın bir parçasına dönüşmüştür ki, Özgür Özel’in bu gafını övenler bile çıkabilmektedir.

Tüm bu tablo, **laik olduğunu iddia eden siyasal kesimlerin de dinci-gerici ideolojinin etkisi altında olduğunu gösteriyor.** Bu nedenle söylemleri ne kadar sert olursa olsun, laikler dinci-gericiliğe karşı doğru biçimde mücadele edemezler ve şeriat saldırısının yükselişini durduramazlar.

Dine karşı mücadele sınıfsaldır

Fransız Devrimi’nden bu yana, egemen sınıflar laiklik konusunda büyük bir pişmanlık içinde. Çünkü *“din kitlelerin afyonudur”* ve kitleleri

daha rahat yönetebilmek için dini kullanmaya, devletin tüm araçlarıyla din sömürüsünü sürdürmeye mecburdurlar. Zaten Fransız Devrimi’nin sonuçlarından biri olan laiklik, burjuvazinin değil, işçi ve emekçilerin mücadelesi sonucunda kabul edilmiştir.

Elbette laiklik, burjuva demokratik devrimlerin bir ürünü ve toplumları ileri götüren bir kazanımdır. Fakat ülkemizde kitlelerin mücadelesinin bir sonucu olmadığı gibi, büyük ölçüde tepeden inme ve baskıcı yöntemlerle halka benimsetilmeye çalışılmıştır. **Dinci gericiliğin sosyal dayanaklarına dokunulmuş, egemen ittifakın içine sokulmuşlardır.** Kemalist-ulusalcıların laiklik anlayışı böylesine güdük ve yanıltır.

Komünistler, dini insanın en büyük aldanışı ve yabancı bir gücün insan üzerindeki egemenliği olarak görür. Onun toplum ve bireyin vicdanından süpürüp atılmasını savunur, bunun için mücadele ederler. Bu mücadeleyi yürütürlerken, insanın bu aldanışına yol açan maddi koşullar değişmeden değişmeyeceğinin bilinciyle yaklaşırlar. Lenin, din konusunda komünistlerle burjuva demokratlar arasındaki farkı şöyle ortaya koyuyor:

“Din sorununu, burjuvazinin radikal demokratlarında sık sık rastlandığı gibi, soyut, idealistçe, ‘rasyonallik uğruna’ sınıf mücadelesinin dışında koymaya kapılmamalıyız. İşçi kitlelerinin sınırsızca ezilmesi ve hayvanlaştırılması üzerine kurulu bir toplumda, dinsel önyargıların salt propagandist yollardan yok edilebileceğine inanmak saçma olurdu. Dinin insanlık üzerindeki baskısının sadece toplum içindeki iktisadi baskının bir ürünü ve yansıması olduğunu unutmak, burjuva darkafalıktır. Proletarya kapitalizmin karanlık güçlerine karşı kendi mücadelesiyle aydınlatılmazsa, hiçbir broşürle, hiçbir propagandayla aydınlatılamaz.” (Din Üzerine, İnter Yayınları sf:11)

Ve yine Lenin’in dediği gibi bir komünist *“ne bir anarşistin soyut, gerçekte boş ‘devrimciliği’ne, ne de dine karşı mücadeleden korkan, bu görevini unutan, tanrı inancıyla uzlaşan ve kendisine sınıf mücadelesinin çıkarlarını değil, ‘yaşa ve yaşat’ gibi sivri akıllı bir kurala göre kimseyi kırmamak, kimseyi dışlamamak, kimseyi ürkütmemek biçimindeki dargörüşlü, küçük hesabı rehber edinen küçük-burjuvanın ya da liberal aydının oportünizmine düşmelidir.”* (age sf: 20)

Yaşamın da bizzat kanıtladığı gibi dinci gericiliğe ve şeriat çağrılarına karşı en tutarlı mücadeleyi komünistler verir. Çünkü onlar her olaya bilimsel ve işçi sınıfının çıkarlarından bakarlar. Elbette **dinci gericiliğe karşı mücadele, güncel bir görevdir. Fakat bu, sınıf mücadelesinin temel doğrultusunda, onun bir parçası olarak yürütülmelidir.** Bize düşen, işçi ve emekçileri inanç farkı gözetmek-sizin sınıf mücadelesine çekmektir.

Bugün de AKP cenahından yükselen **şeriat çılgınlıklarına karşı mücadelenin tek yolu, sınıf mücadelesini yükseltmektir. Sınıf mücadelesi, kendi doğası gereği dini argümanları zayıflatır, kitlelerin bilincini zaman içinde dönüştürür.** Mücadele-nin yüksekliğine bağlı olarak, dini söylem ve eylemleri zayıflar; dine olan ihtiyacı da, tarikatlara bağlılık da azalır.

12 Eylül’le başlayan ve Özal hükümetiyle devam eden dinci-gerici yönetim, işçi sınıfının “bahar eylemleri”yle sonlanmıştı. AKP dönemini ve artan şeriat çıkırtkanlığını da bitirecek olan, yine işçi sınıfının önderliğinde gelişecek kitlesel mücadeledir.

Yerel seçim süreci, eleştirilerimiz, tavrımız...

Yerel seçimlerin genel seçimlerden farklı olduğunu, dolayısıyla izlenecek politikaların da farklı olması gerektiğini daha önceki yazılarımızda ifade etmiştik.

Mayıs 2023 seçimlerinde, AKP-MHP bloku yarattığı onca soruna ve kitlelerden yükselen tepkiye rağmen yine seçim hileleriyle kazanmayı başarmıştı. Düzen partileri ve ona eklenen reformist partiler ise, bir yandan boş umutlar ve sahte hayaller yaymış, diğer yandan AKP-MHP blokunun her tür kural tanımazlığını, manipülasyonunu, hilelerini bir kez daha sineye çekmişti. Kitlelerde muhalefete ve seçimlere tepki ve güvensizlik artmıştı.

2024 yerel seçimleri, yaklaşık 10 ay önce gerçekleşen genel ve cumhurbaşkanlığı seçimlerinin kitlelerde yarattığı moral bozukluğunun üzerine geldi. **Bu koşullarda kitlelerin düzen partilerine ve kurumlarına karşı artan güvensizliğini büyütme ve devrimci bir alternatif göstermek gerekiyordu.** Devrimci-demokrat kurumların düzen muhalefetinden koparak birlikte hareket etmeleri, ortak adaylar çıkarmaları iyi bir başlangıç olabilirdi. Sosyalist Meclisler Federasyonu'nun (SMF) bu yöndeki çağrısına, ikili ve ortak görüşmelere, bu bakış açısıyla katıldık.

Başat görevi;
kayyuma karşı mücadele olmalıydı

Katıldığımız merkezi toplantılarda ve ikili görüşmelerde, **2024 yerel seçimlerinde kayyuma karşı mücadelenin en başa yazılması gerektiğini özellikle belirttik. Seçimlere kadar olan süreçte kayyumlara karşı mücadele yükseltilmeli, kayyum siyasetinin bitmesi talep edilmeli, hatta kayyum kalkmadan seçimlere katılmayacağı söylenerek yönetim sıkıştırılmalıydı.**

Ne yazık ki böyle bir süreç örülmedi. Kayyum sorununu en fazla yaşayan HDP (şimdiki adıyla DEM Parti) temsilcisi, merkezi toplantıda bizim sorumuz üzerine; *"kayyumu gündemde tutmak istemediklerini"* söyledi. (Oysa kayyum -görmek istemesek de- kapı gibi önümüzde duruyordu.) Kendi içlerinde kayyum konuştuklarını, her tür direniş biçimini tartıştıklarını belirtti. Kayyuma karşı yeterince direniş göstermediklerini kabul etmesi, olumluydu. Fakat AKP dahil bölgedeki herkesin kayyumdan rahatsız olduğunu, bu doğrultuda görüşmeler yapıldığını söylemesi, sorunu "diyalog"la çözmeye çalıştıklarını gösteriyordu.

Diğer devrimci kurumlardan da kayyuma karşı mücadelenin önemine vurgu yapanlar oldu, ama bu yönde bir mücadele hattı örülmedi. Sadece kayyum konusun değil, **genel olarak seçim öncesi bir mücadele hattı örülüp yürütülmedi. Bu eksiklik,**

"yığınakta yapılan hatalar"ın ilki ve belki de en önemlisiydi.

Kimlerin aday olacağı, nereden gösterileceği, ne kadar ortaklaşılacağı üzerine ikili-üçlü görüşmelerle zaman harcadı. **Aylar süren bu görüşme trafiği, seçim çalışmasının son iki aya sıkışmasını beraberinde getirdi. Seçim programı, ilke-ler, vaatler gibi içeriğe dönük belirlemeler bile son günlere kaldı.**

Devrimci-demokrat adaylar ortak belirlenmeliydi

Muhtarlardan meclis üyelerine, belediye başkanlarına kadar devrimci-demokrat adayları destekleyeceğimizi baştan ilan etmiştik. Fakat bu adayların ortaklaşması için çaba harcamak, "tek"e düşürmek gerekiyordu. Özellikle geçmişten beri devrimci faaliyetlerin sürdüğü mahallelerde muhtar adaylarını belirleyebilmek önemliydi. Bunun için toplantılar yapılmalı, kurumlar arası görüşmeler, anket, önseçim gibi yöntemler devreye sokulmalıydı. Kimi yerlerde bu yönde çabalarımız da oldu fakat karşılıksız kaldı.

Merkezi toplantılarda "yerel çalıştaylar" kararlaştırıldığı halde, başta İstanbul olmak üzere birçok ilde yapılamadı. Hatay'da gerçekleşen "çalıştay" ise amacına hizmet etmedi. Toplantılar sürerken TKP'nin Defne'de adayını açıklaması, birlikte hareket etmede ilk kırılmayı yaratmıştı. Çalıştay bu kırılmayı onarmak yerine, TKP ve Defne adayını toplantıya çağırarak derinleştirmiş oldu.

Kimlerin nereden aday olacağı, nasıl bir programla çıkacağı, bu toplantılarda belirlenmeli ve "ortak aday" ilan edilmeliydi. Devrimci-demokrat adayların daha güçlü çıkması böyle sağlanabilirdi. Fakat ne yazık ki, bu olmadı. Her kurum kendi adayını önce tek başına açıkladı, sonra ikili veya çoklu açıklamalar yapıldı.

Bu açıdan yerel seçimler sürecine girerken iyi bir başlangıç yapıldığını, fakat sonrasında iyi yönetilmediğini söylüyoruz. Birleşik hareket etmek için daha çok yol katetmemiz gerektiğini de...

Maçoğlu'nu destekliyoruz

Sürecin iyi yönetilmediğini, birçok eksik ve yanlış yapıldığını, ikili ve çoklu görüşmelerde ifade ettik. Bunları yazılı hale getirip muhataplarına ilettik. Amacımız, eleştiri ve önerilerle sürecin önünü açmaktır.

SMF'nin Kadıköy adayı Fatih Mehmet Maçoğlu'nu anlayış düzeyinde destekliyor olmakla birlikte, eleştirilerimiz de vardı. **En başta, Kadıköy tercihinin sınıfsal ve siyasal olarak yanlış bulduk. İkincisi, adaylık açıklaması uzun zaman sürüncemede kaldı, belirsizlik yaratıldı. Üçüncüsü, SMF'nin tek başına açıklama yapmasının ardından TKP'nin çelişik ve muğlak açıklamaları yanlış.** Tüm bunlar, Maçoğlu'nu destekleyen kitlede moral bozucu ve güven sarsıcı bir etki yarattı.

Bu görüşlerimiz ve eleştirilerimiz değişmedi. Ancak **Maçoğlu'nu desteklemeyi sürdürüyoruz. Çünkü Maçoğlu Ovacık'ta ve Dersim'de devrimci-halkçı belediyeçiliğin örneğini yaratmaya çalıştı.** Özellikle Ovacık'ta kooperatifleşme adımıyla öne çıktı, halkla doğal ilişkiler kurarak onların sevgisini-saygısını kazandı. Dahası, "komünist başkan" olarak ünlenmesi ve yaptıklarıyla, genel olarak devrimin çıkarlarına hizmet etti. Bir önceki seçimlerde de (2019 yerel seçimleri) Maçoğlu'nu bu özelliklerinden dolayı desteklemiştik.

Altını çizmek istediğimiz bir husus da şudur: **Maçoğlu SMF'nin adaydır. Seçimlere TKP'den katılması kimi hukuksal zorunluluklar nedeniyle, SMF'nin tercihidir. Bizim desteğimiz Maçoğlu'nadır; TKP'ye değil!** Kurulan seçim ittifakı, "ajitasyon-propagandada serbestlik" ilkesini temel almaktadır. Bu koşullarda, **kendi belirlediğimiz biçimlerle ve bağımsız faaliyetimizle Maçoğlu'nu destekleyeceğiz.**

Sonuç olarak

2024 yerel seçimlerinde faaliyetlerimizin bulunduğu yerlerde devrimci-demokrat adayları ortaklaştırma çabamız sürüyor. Bunun başarılacağı koşullarda yerelin dinamiklerini gözönüne alarak en uygun adayı destekleyeceğiz. **Böyle bir aday yoksa, sandığa gitmeyeceğiz.**

Desteklediğimiz devrimci-demokrat adaylar konusunda da kitlelerin boş hayallere kapılmasına izin vermeyeceğiz. "Yerelde iktidar" olunamayacağını, devrim olmaksızın "sosyalist belediyeçilik" yapılamayacağını anlatmaya devam edeceğiz.

"Devrimci-halkçı belediyeçilik" anlayışımızın temelinde üç ilke bulunmaktadır: Halkla birlikte yönetme, şeffaf bütçe ve seçilenin geri çağırılabilmesi... Destek verdiğimiz bölgelerdeki seçilenlerin, "devrimci-halkçı belediyeçilik" modelini daha ileri taşıması, fiili mücadelelerle engelleri aşması ve kitlelerin örgütlenme-bilinç düzeyinin yükselmesi için yapacağı çalışmalara desteğimizi sunacağız.

Can Atalay milletvekilidir; vekilliği düşürülemez!

30 Ocak'ta TBMM'de Can Atalay'ın milletvekilliğinin düşürülmesinin ardından TİP'in çağrısıyla protesto eylemleri gerçekleştirildi. İstanbul, Ankara ve İzmir başta olmak üzere birçok kentte yapılan eylemlerde Can Atalay'ın halkın iradesini temsil ettiği ve AKP'nin anayasayı çiğneyerek darbe yaptığı belirtildi.

İstanbul'daki eylem saat 20'de Beşiktaş Meydanı'nda yapıldı. TİP'in çağrısıyla bir araya gelen yüzlerce kişi "Halkın vekili Can Atalay", "Faşizme karşı omuz omuza", "Gün gelecek devran dönecek AKP halka hesap verecek", "Gezi tutsakları onurumuzdur", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz" sloganlarını attı. Eyleme katılan kurumlar adına yapılan konuşmaların ardından basın açıklaması okundu.

Eyleme TİP, Proleter Devrimci Duruş, Kaldıraç, Halkevleri, SYKP, EHP, EMEP, TÖP, TKH, Devrimci Hareket katıldı. Bir saat süren eylem sloganlarla bitirildi.

Emekliler son zamlara tepki gösterdi

Emekliler Dayanışma Sendikası Eğitim Sekreteri ve yayınevimizin yazarı Nevin Berktaş ile, “kadinisci.org haber” sitesi yazarı Ayla Önder, emekli zamları ve asgari ücretin artışına ilişkin bir röportaj yaptı. Emekçilerin büyük bir hayal kırıklığına uğradığı, yoksulluğun altında ezilen emekçi kesime ilaç olmayan bu zamların nasıl bir etki yarattığına, özellikle kamudaki kadın emekçilerin bu durumdan nasıl etkilendiğine ilişkin soruların yer aldığı bu röportaj, kadınisci.org sitesinde kısaltılarak yayınlandı.

Sitede 23 Ocak 2024 tarihinde kısaltılarak yayınlanan röportajın tamamını yayınlıyoruz.

“Yoksulluğun altında ezilen emekçi kesime ilaç olabilecek mi yeni ücretler?” diye soruyorsunuz. Hiç olur mu?

Bir işyerinde çalışanlar ücret ve maaş alırken, emekli olduktan sonra aylık alıyorlar. ‘Emekliler yoksuldur’ bile diyemiyoruz artık. Verilen aylıklar, bırakalım ilaç olmayı, bu pahalılıkta yaşamak ve sadaka gibi önümüze atılan aylıklarla geçinmek mümkün değil. Hayat pahalılığı çekilmez oldu. Emekliler açlığa terk edildi.

Taban aylık uygulaması, seyyanen zam, refah payı gibi esnek ve kuralsız uygulamalardan vazgeçilmelidir. Seyyanen zamlar geçmiş kayıpları telafi için yapılmalı, esas aylık olarak hesaba katılmalıdır. Aylık bağlama oranları yükseltilmeli, Milli gelirden, bütçeden pay verilerek emekli aylıkları güncellenmelidir. Emekli aylıklarına yapılacak artışlar prim gün hesabı ve eğitim temelinde yapılmalıdır.

Ama bundan önce **toplu sözleşmeli sendika hakkımızı kullanabiliyoruz. Emeklilerin işvereni olarak gösterilen SGK ile emekli sendikası arasında yapılacak toplu sözleşme yoluyla belirlenmelidir aylıklar.** Toplu sözleşmeli sendika hakkı, ulusal ve uluslararası yasalarda hak olarak tanınmıştır. İç hukukta yasal düzenlemesi yapılan ama eksik olan emeklilerin toplu sözleşme hakkı, Sosyal Güvenlik Kurumu’ndan emekli aylığı alan herkesi kapsayacak şekilde iç hukuktaki eksiklikler tamamlanmalı ve düzenlenmesi yapılmalıdır.

Anayasa’nın 51. ve 53. maddelerinde gerekli değişiklik yapılarak herkesin sendika kurabileceğine hükmedilmelidir. Kısacası bizi açlığa mahkum eden bu hesap değişmek zorundadır.

Fakat emeklilerin sorunları sadece aylıklarının yükseltilmesinden ibaret değildir. Elbette aylıklar asgari olarak belirlenmemeli. Çünkü asgari ücret toplumun ortalama ücreti olamaz, olmamalıdır. Açlık sınırının altında belirlenen asgari ücret sefalet ücretidir ve acilen bu uygulamadan vazgeçilmelidir. Ücret ve aylıklar insanca yaşanacak düzeyde olmalı ama esas olarak da alım gücü yükseltilmelidir. Ve **emeklilerin yaşlılıkta ekonomik güvence, ücretsiz erişilebilir sağlık hakkı, sosyal haklar sağlayan devlet güvencesindeki kamu emekliliği hakkı teslim edilmelidir.**

Emekli kadınların durumu daha da kötüdür. Esasında genel olarak kadınların toplumsal yaşamda çektiği sıkıntıların hemen çoğu kadın yaşlandıktan sonra da geçerlidir. **Sayısal olarak da fazla olan ileri yaştaki kadınlar emekliliklerini insanca yaşam koşulları içinde geçirmiyorlar.** Sağlıklı yaşlanma ve yaşlılığını rahat geçirme olanaklarından tamamen yoksunlar. Ya kendinden daha yaşlı yakınlarına ya da torunlarına bakmak zorunda kaldıkları için sosyal hayatları olamıyor. Aylıklarını da kendilerine değil yakınlarına harcamak zorunda kalıyorlar, vs.

Sendikamız EDS (Emekliler Dayanışma Sendikası), bu durumla da mücadele etmek için uğraş içinde. Çok sayıda yönetici kadın arkadaşımız ve üyelerimiz var. Emekli kadının mücadele içinde olması emekli hareketini güçlendiren bir rol oynuyor.

Öğretmenler Meclis önündeydi

Patronların talebi doğrultusunda 2014 yılında elimizden alınan taban maaş hakkımız için, Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası’nda örgütlenen eğitim emekçileri olarak 29 Ocak günü Meclis önündeydik.

Türkiye’nin dört bir yanından Ankara’ya gelen eğitim emekçileri olarak sabahın erken saatlerinde toplanmaya başladık. Öğlen saatlerinde Kızılay’daki sendika binamızdan meclise doğru pankartımız ve sloganlarımızla yürüyüşe geçtik. Meclise yaklaştığımız bir noktada önümüzü kesen polis pankartımızı kapattırmaya ve sloganlarımızı susturmaya çalıştı. Aldıkları cevap pankartın daha yukarı kaldırılması, sloganların daha gür atılması oldu. Yürüyüşümüz meclisin Çankaya kapısının yanında bulunan Milli Egemenlik Parkı’na kadar devam etti.

Eylem alanı olarak Milli Egemenlik Parkı’nı belirlemiştik. Yol boyunca susmayan sloganlarımız ve ajitasyon konuşmalarımız, parka girdikten sonra da devam etti. Hazırladığımız basın açıklaması, haklı ve meşru taban maaş talebimizi, özel sektör eğitim alanının patronların talepleri doğrultusunda şekillendiğini, eğitim emekçilerinin yoğun bir sömürü çarkında yaşamak zorunda bırakıldığını, Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası’nın ve eğitim emekçilerinin bu düzeni kabul etmediğini ve etmeyeceğini anlatıyordu. Ardından, önceki gün maaşını talep ettiği için Genç Odtülüler Dershanesi yöneticileri tarafından kafasında bardak kırılan öğretmen arkadaşımız bir konuşma yaptı. Öğretmenler için kazanımla sonuçlanan ve hak alma mücadelesi devam eden okulların temsilcileri yaşadıkları süreci büyük bir coşkuyla anlattılar.

Eylem sırasında Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ve Eğitim Komisyonu Başkanı Mahmut Özer ile görüşme çağrımız, hem sendikamız genel başkanı Eren Edebalı ve genel sekreteri Hüseyin Aksoy’un konuşmalarında hem de kitlenin sıkça attığı sloganlarla yinelenildi.

Yaklaşık iki saatin ardından çağrımız karşılık bulmayınca, meclise doğru yürüyüşe geçtik. Yürüyüşe geçmemizle birlikte, polis dağılmamamız halinde zor kullanarak gözaltına alacağına dair anons yapmaya başladı. Polisin anonsu bizleri durdurmadı, kol kola girerek daha kararlı bir şekilde ilerledik. Polis ablukası altında sloganlarımız ve ajitasyon konuşmalarımız devam etti. Yoğun olarak ‘Mücadele dersini öğretmenler verecek.’, ‘Öğretmenin birliği sermayeyi yenecek.’, ‘Öğretmenler burada, Yusuf Tekin nerede?’, ‘Asgari değil insanca yaşam.’, ‘Yaşasın Öğretmen Sendikamız’ sloganları atıldı. Görüşme çağrımız defalarca kez yinelenildi. Bir cevap alamayınca ablukayı zorlayarak meclise doğru yürüyüşümüze devam ettik. Gözaltına da alsalar, saldırsalar da ilgili şahıslardan bir cevap gelene kadar oradan ayrılmayacağımızı net bir şekilde belirttik.

Dondurucu soğukta toplamda 5 saati aşan direnişimizin ardından, kararlı ve mücadeleci tutumumuz karşısında devlet geri adım atmak zorunda kaldı ve Milli Eğitim Bakan Yardımcısı’nın sendika temsilcileriyle görüşmeyi kabul ettiği bilgisini edindik. Arkadaşlarımız görüşme için meclise girdiğinde, hep birlikte söylediğimiz şarkılarla, türkülerle ve çektiğimiz halaylarla ısındık. Biz meclis kapısının önünde bütün coşkuyla beklerken, polisler daha da gerginleşmişti. Yaptığımız eylemin emsal olacağını, bütün kurumların artık burada eylem yapmak isteyeceğini söyleyerek, türkülerimizi ve halaylarımızı engellemeye çalıştılar. Kesinlikle kabul etmedik, hiçbir geri adım atmadık ve arkadaşlarımızı bekleyişimizi aynı şekilde devam ettirdik.

Yaklaşık 2 saat süren görüşmenin ardından yanımıza dönen arkadaşlarımız, Bakan Yusuf Tekin’den önümüzdeki hafta için randevu alındığını ve Nisan ayında yapılacak olan eğitim komisyonu görüşmelerine sendikamızın da çağırılacağını sözünü aldıklarını ilettiler. Verilen sözler tutulur mu bilemeyiz ama, 2022’de Meclis önünde yaptığımız eylemde, devlet tarafından biber gazı ve ters kelepçe ile muhatap alınan sendikamız, bakanlık nezdinde özel sektör eğitim emekçilerinin temsilcisi olarak, verilen sözlerle tanındı.

Eylem kararlığımız, hep beraber direnmemiz ve haklarımızı mafya, tüccar patronlara terk etmeyeceğimizi bir kez daha kanıtlayan duruşumuz, eğitim emekçilerini birbirine daha çok kenetledi. Bu olumlu hava eşliğinde geldiğimiz şehirlere geri döndük. Saatler süren eylem ve alışkın olmadığımız aşırı soğuk yarattığı büyük yorgunluk dönüş yolunda etkili olsa da, yaşananlara ilişkin coşkulu sohbetler de eksik olmamıştı.

Mücadelemiz kararlılıkla sürdüğü sürece, başta taban maaş hakkımız olmak üzere gasp edilen bütün haklarımızı söke söke alacağımızın bilincinde olarak, Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası altında çalışmalarımıza devam edeceğiz. Yaşasın Öğretmen Sendikası!

Özel Sektör Eğitim Emekçisi

MESEM: Çocuk İşçiliğin Meşrulaştırılması

2016 yılında örgün ve zorunlu eğitim kapsamına alınan Mesleki Eğitim Merkezi (MESEM); yasal yollarla çocuk işçi çalıştırılan okul türlerinden biri. Buralarda haftanın 1 günü okulda teorik eğitim, haftanın 4 günü ise bir işyerinde ustanın yanında pratik eğitim alınıyor. **Haftanın 1 günü okulda alınacak eğitim ise, genellikle öğrencinin yanında çalıştırıldığı patron tarafından engelleniyor.**

Sadece patronların tutumu yüzünden 1 gün okulda alacağı eğitim engellenmekle kalmıyor. **MESEM'in varlığı, öğrencilerin eğitim hakkının ihlali anlamına geliyor. Öğrenciler ucuz iş gücü olarak kullanılıyor, çocuk işçi çalıştırma meşrulaştırılıyor.**

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde 18 yaşından küçükler çocuk kabul edilmesine karşın, Türkiye'deki İş Kanunu'na göre 15-18 yaş arasındaki çocuklar "genç çalışan" olarak kabul ediliyor; ve sömürü çarklarının arasına pervasızca fırlatılıyor.

Üstelik MESEM kapsamında "eğitim" adı altında sermayeye ucuz işgücü olarak sunulan çocuklarımız katlediliyorlar. Geçtiğimiz haftalarda "mesleki eğitim" adı altında 2 öğrenci daha sermayenin kar hırsına kurban verildi. Çalıştığı fabrikada başı sac bükme makinesine sıkışarak ağır yaralanan 14 yaşındaki **Arda Tonbul** ve yine çalıştığı atölyede üzerine sunta blokları devrilerek ağır yaralanan 16 yaşındaki **Erol Can Yavuz** yaşamlarını yitirdiler.

Yoksulluk "çocuk işçi"leri artırıyor

Yoksulluk arttıkça en temel ihtiyaçları karşılamak giderek zorlaşıyor. Çocukların ezici çoğunluğu, günlük öğünlerinde sebze ve et tüketemiyor; yoksul çocuklar için makarna, bulgur, ekmeğin tüketimi, temel beslenme biçimi haline geldi.

Aileler geçinemedikleri koşullarda çocuklarını zaten bir işe sokmak için uğraşıyorlar. **Yoksul çocuklar, çok erken yaşlardan itibaren, kimi zaman okul sonrası, kimi zaman yaz tatillerinde küçük atölyelerde çırak olarak çalışıyorlar. MESEM, böyle ailelere bir "umut" olarak sunuldu.** Çocuk hem derslerini çalışıp diploma sahibi olabilecek, hem de meslek öğrenip para kazanacaktı.

Ancak vaadedilenin tersine MESEM, işçi-emekçi çocukları için sömürü, eğitim hakkının ihlali ve ölüm anlamına geliyor. Sermaye için ise yararları saymakla bitmiyor: **Patron işyerinde çalışan öğrencilere asgari ücretin yüzde 30'u oranında ödeme yapıyor ve devlet bu oranda patrona geri ödeme desteği sunuyor. Çalıştırılan öğrencinin SGK primi de devlet tarafından karşılanıyor.**

Patronun cebinden kuruş çıkmadan çocuk işçilik meşrulaştırılarak üretim devam ettiriliyor.

Sermayenin gözünde hiçbir değeri olmayan işçi-emekçi çocukları, iş güvenliği sağlanmayan atölyelerde ölüme mahkum ediliyorlar.

Metal, gıda, tekstil ve hizmet sektörleri, çocuk işçiliğin en yaygın olduğu alanlar. Ve bu alanlarda bulunan küçük işletmeler, sadece çocuk işçiler yönüyle değil, genel olarak çok ağır koşullara sahip işyerleri. Buralardaki işçiler, düşük ücretlerle ve çok ağır çalışma koşulları altında sömürüye maruz bırakılıyorlar ve genellikle denetimsiz, kayıtdışı biçimde çalışıyorlar.

Bugün MESEM kapsamında yaklaşık 1,5 milyon öğrenci atölyelerde çalıştırılıyor ve bunların yaklaşık 300 bini 18 yaşın altında. Burada 1,2 milyon çocuk işçinin doğrudan devlet (Milli Eğitim Bakanlığı) tarafından sermayenin hizmetine sunulmuş olduğunu görüyoruz. Diğer taraftan, 18 yaş üstü ve normalde asgari ücretle çalıştırılması gereken 300 bin gencin de asgari ücretin çok altında (asgari ücretin yüzde 30'u) sömürü koşullarına katlanmasını zorunlu kılan devasa yoksulluk çarpıyor yüzümüze.

Tarihsel bir sorun: Çocuk emeği sömürüsü

Çocuk işçiliği meşrulaştırmak ve çocuk işçi çalıştırmak şüphesiz ki AKP ile başlamadı, ancak sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda işçi ve emekçilere yönelen yoğun saldırılar altında daha da arttı.

Çocuk emeğinin sömürüsü, sınıflı toplumların tarihi kadar eskidir. Ancak kapitalizm, bu sömürüyü daha sistemli ve vahşi hale getirmiştir. Keza bu sömürünün yasal kılıflarını uydurmak da, kapitalizmin en önemli becerilerinden biridir.

TC'nin kurulmasının ardından toplanan İzmir İktisat Kongresi'nde konuşulan konulardan biri de çırak okullarının açılması ve çocuk işçiliğinin kumsallaştırılmasıdır. Sonrasında bu konuda çeşitli yasalar ve girişimler olmakla birlikte, resmi olarak ilk "Çırak Okulu"nun açılışı, TCDD (Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları) tarafından, 1942 yılında Eskişehir'de gerçekleştirilmiştir. II. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın tüm hızıyla sürdüğü, savaş bahanesiyle sömürü politikalarının daha saldırgan bir hale getirildiği bir dönemdir bu. Ardından Kayseri Uçak Fabrikası ile Kırıkkale MKE (Makine Kimya Endüstrisi) çırak okulları açmıştır.

Sonrasında özellikle meslek liselerinin son sınıflarında "staj" adı altında çocukların çalıştırılması uygulaması yaygınlaştırıldı. Ancak bu asıl olarak lise son sınıflara özgüydü ve haftalık çalışma saatleri sınırlıydı.

1970'lerde yükselen mücadele, çocuk emeği sömürüsüne karşı da önemli yasal adımlar atılmasını getirdi. 1977 yılında çıkartılan "Çırak, Kalfa ve Usta Kanunu" ile, çocuk emeğinin kullanımına kısıtlamalar getirildi, yasal yükümlülükler oluşturuldu.

Kazanılan kimi haklar, 12 Eylül askeri faşist darbesinin ardından uygulamaya konan "24 Ocak Kararları" ile, bir kere daha yerle bir edildi; çocuk işçiliğinin kapsamı genişletildi, sömürü koşulları ağırlaştırıldı. **1990'lı yıllardan itibaren "sanayi-eğitim**

İşbirliği" adı altında bu saldırı yaygınlaştırıldı.

2006 yılında MEB ve Koç Holding ortaklaşmasıyla, Çıraklık Eğitim Merkezleri adı altında sanayiye ara eleman yetiştirme çalışması yürütüldü.

AKP dönemi, patronların istediği yasa ve uygulamaları hızla hayata geçirerek kolaylaştıran bir dönem oldu. Denetim ve işgüvenliği kontrollerinin uygulanmadığı, çalışma sürelerinin 12 saate yaklaştığı küçük atölyeler, çocuk işçilerin iş kazalarının da hızla arttığı alanlara dönüştü.

Çalışırken ölen çocuklar

İSİG Meclisi'nin yayınladığı Çocuk İşçi Raporu'nda MESEM için ayrı bir başlık açıldı. **Bu rapora göre 2013-2023 arasındaki 10 yılda en az 671 çocuk yaşamını yitirdi. Bunların 234'ü, 14 yaşın altındaki çocuklar.** AKP'nin iş başına getirildiği günden beri ise en az 907 çocuk çalıştırıldıkları iş yerlerinde iş cinayetlerinde hayatlarını kaybetti. Bu süre içinde iş kazalarında yaralanan, sakat kalan çocuklara ilişkin ise veri yok.

Raporda MESEM'e ilişkin; *"Patronlara, çırak ve stajyer çalıştırmaya dönük bu teşvik, aynı zamanda çocuk işgücünü iş kazalarının, iş cinayetlerinin en fazla yaşandığı küçük işletmelere itmiştir. Bu işletmelerin genel denetimler ve işçi sağlığı ve iş güvenliği denetimlerinde en az denetlenen yerler olması da çocuk işçilere yönelik sömürü ve kuralsızlığı artırmıştır"* deniyor. Yayınladıkları rakamlar da bu tespiti kanıtıyor.

Özel okullara verilen teşvikler, kamu okullarına ayrılan bütçenin yetersizliği, eğitimin ücretsiz olmaması, halkın günden güne yoksullaştırılması, çocuk işçiliği yaratan temel sebeplerden birkaçı... Sermayenin ihtiyacının karşılamak ise, bu politikaların en başında geliyor: Sermaye ucuz işgücü istiyor, devlet de bu ucuz işgücünü MESEM gibi kurumlara çocuk işçiliği yasalaştırarak sermayeye sağlıyor.

Topyekun saldırı altındayız. İşçiler, emekçiler, kadınlar, çocuklar... Hemen her gün bu düzen tarafından katlediliyoruz, katledilme tehlikesi ile yaşıyoruz. Hayatlarımızın sermayeye peşkeş çekilmediği, insan onuruna yakışır bir düzende, sömürünün ve zorbalığın olmadığı bir düzende yaşamak için savaştığımız başka çaremiz yok! Devletin ve temsil ettiği sermayenin azgın saldırılarına karşı topyekun bir savaş vermek zorundayız. Çalıştığımız halde aç kalmamak, çalışırken ölmek için, çocuklarımızın can güvenliği için birleşmeli, örgütlenmeli ve mücadeleyi yükseltmeliyiz. Ya biz ya onlar! Ortası yok!...

Rezerv alan yasası: KONUT HAKKININ GASPI

AKP döneminin en büyük mülkiyet gaspı, geçtiğimiz Kasım ayında yasalaşarak yürürlüğe girdi. Bugüne kadar “kentsel dönüşüm” adı altında Tozkoparan’da, Fikirtepe’de yürütülen “rantsal dönüşüm” saldırısı, artık çok daha kapsamlı ve kitlesel mülksüzleştirmelere yol açacak.

Aslında bir süredir yasalara aykırı ve fiili biçimde uygulanıyordu bu saldırganlık. 6 Şubat’ta yaşanan depremler ise, yasal kılıfın hazırlanması ve saldırının pervasızca yaygınlaştırılması için bir fırsat yarattı egemen sınıflara. **Deprem mağdurlarının konut sorununun çözülmesi bahanesi kullanılarak, “6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi” adındaki bu gasp yasası meclisten geçirildi.**

Ancak saldırının, sadece AKP ile sınırlı bir politika olduğu düşünülmesin. Kendilerine “muhalfe” diyen partiler de bu tür saldırıların sessiz ortağı oluyorlar. Mesela **bu yasa teklifi meclise geldiğinde, muhalfe milletvekillerinin büyük çoğunluğu oylamaya katılmadı; teklif sadece 82 oyla reddedilirken, 238 oyla kabul edildi.**

Tapu hakkı yok artık

Sınıflı toplumların temelini “mülkiyet hakkı” oluşturur. Mahkeme salonlarında, “mülkiyet”in en önemli unsur olduğunu belirtmek için, “Adalet mülkün temelidir” yazar. Sınıflı toplumla birlikte oluşan “tek tanrılı din”de, birinci yasak “çalmayacaksın”dır. Yani “mülkiyet” dince de kutsanmış, ona dokunmak yasaklanmıştır!

AKP açgözlülüğü döneminde ise, bu hak bile keyfi gaspın kapsamına girdi. Eğer egemenlerin göz koyduğu rantabl bir alanda mülk sahibiseniz, tapular hükümsüz, mülkiyet geçersiz sayılacak! Mesela merkezi alandaki evinizden kovularak, şehir dışındaki bir alana sürülebilirsiniz...

Yasadaki en önemli değişiklik, “rezerv alan” tanımının genişletilmesidir. **Öncesinde, bir bölgenin “rezerv alan” ilan edilebilmesi için, “üzerinde yapı olmaması ve meskun mahal dışında yer alması” şartı aranıyordu; şimdi bu şart da kalktı.** Şehir merkezinde olan, onlarca binayı barındıran alanlar, özel mülkler, parklar, askeri bölgeler artık “rezerv alan” ilan edilebilecek.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, istediği herhangi bir bölgeyi “rezerv alan” statüsüne alarak orada yıkıma başlayabilecek. Fikirtepe, Tozkoparan, Okmeydanı gibi stratejik önemdeki rantabl bölgelerde, artık yasal engellerle uğraşmasına gerek kalmayacak.

Ve bu statü belirlendiği anda, bölgedeki binalarda oturanların, mülk ve tapu sahiplerinin hiçbir söz hakkı olmadan, kendilerine dayatılan her şeye boyun eğmesi istenecek. **“Rezerv alan” ilan edilen bölgelerdeki sağlam binalar bile zorla boşaltılacak; aynı**

alana yeni bir yerleşim kurulurken evine ne kadar değer biçileceği, yeni yerleşimde ev sahibi olup olmayacağı, ev sahibi olabilecekse ne kadar borçlandırılacağı vb. konularda hiçbir mülk sahibinin görüşü sorulmayacak; hepsi devletin tasarrufunda olacak.

Rezerv alandaki konutlar 90 gün içinde (mahkeme süreci dahil) boşaltılacak; bakanlık eğer isterse, eski mülk sahiplerine başka bir bölgeden konut verebilecek. Kadıköy’de on yıllardır oturan bir mülk sahibini Esenyurt’a ya da Kurtköy’e gönderebilecek mesela.

Daha yapının risk tespiti aşamasında, mülk sahibi devreden çıkartılıyor. Yeni yasaya göre, riskli yapı tespiti yapılırken, eğer mülk sahibi konutunda değilse ya da tespite izin vermiyorsa, polis ekibinin devreye girmesiyle işlem gerçekleştirilecek; gerekirse çilingir yardımıyla kapılar açtırılacak.

Bugüne kadar “yerinde dönüşüm” uygulaması, hak sahiplerinin üçte ikisinin onayını alma zorunluluğunu taşıyordu. Yeni yasa ile, hak sahiplerinin yarısından bir fazlasının onay vermesi durumunda, binanın kentsel dönüşüm süreci başlatılacak. **Bu dönüşüm için borçlanan mülk sahipleri, borçlarının tamamını ödemedikçe tapuyu alamayacak, borçlarını ödeyemezse mülkiyet hakkını kaybedecek.**

Riskli alan ilan edilen yerleşim yerlerinde, ikamet edenleri yıldırma ve tahliyeyi zorlamak için elektrik, su, doğalgaz gibi hizmetler durdurulabilecek. Bakanlığın elindeki bu yetki “Kentsel Dönüşüm Başkanlığı”na devredilerek, işleri daha da hızlı ve kolayca halletmeyi planlıyorlar.

Yapılaşma sürecinde imar planı, ruhsat, iskan gibi işlemler genel olarak belediyelerden yapılırken, rezerv alan ilan edilen bölgelerde tüm bu süreçlerde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tek yetkili olacak, belediyelerin yetkileri kaldırılacak. İstanbul’un göbeğinde bir bölgedeki iskan izni, CHP’nin elindeki İBB’den değil, doğrudan AKP’nin elindeki bakanlıklardan çıkacak.

Bu mülksüzleştirme zorbalığının engelsiz biçimde yürütülebilmesi için, tüm işlemler büyük bir hızla hallediliyor. Dava süreçleri hızlandırılıyor; bilirkişilerin bilimsel raporları için süre hızlandırılıyor;

elektrik, su, doğalgaz kesilmesi işlemleri hızlandırılıyor; polis zoruyla tahliye müdahalesi hızlandırılıyor... **İnsanların can güvenliği, mülkiyet hakkı, egemen sınıfların açgözlülüğü karşısında hükümsüzleşiyor...**

Yeni yasanın en çok mağdur edeceği kesim ise kiracılar. **İnşaat tekellerinin en fazla gözünü diktiği yerlerde, on yıllardır kiracı olarak yaşayan çok geniş bir nüfus var. Yasa bu kiracıları hiçbir biçimde dikkate almıyor;** onların taşınma zorluklarını önemsemiyor. Adeta evin içindeki bir fazlalık, zaten evden atılması gereken bir eşya muamelesi yapıyor. Kiracılar, bir daha asla aynı fiyata, aynı koşullara sahip konutlar bulamayacakları alanlara sürülüyor.

Uygulamaya başladılar bile

Aslında **Van depreminin ardından 2012 yılında çıkartılan Afet Yasası, Kentsel Dönüşüm Yasası gibi isimler taşıyan yasa, mülkiyet gaspı konusundaki öncü çalışmalardı.** Bu yasalar da deprem ve afet risklerini önlemeye dönük çalışmaları yürütmeyi değil, devletin mülkiyet gaspı yetkilerini genişletmeyi hedeflemişti. Devlet, kentin önemli rant alanlarını riskli alan ve rezerv alan olarak belirleme yetkisine sahip olmuştu; müteahhitlere ise, konutların tahliyesinde anlaşmaya varamayanların haklarının gaspı gibi konularda kolaylıklar getirmişti. Bu yağmaya direnmek, evini boşaltmamak gibi karşı çıkışlar ise, “suç” olarak tanımlanmış ve hapis cezası öngörülmüştü.

O dönemden itibaren başlatılan “dönüşüm” çalışmalarının tümünün deprem riski olan bölgelerde değil, rant alanlarında gerçekleşmesi, asıl niyeti göstermektedir.

Tozkoparan, Fikirtepe, Beykoz, Okmeydanı gibi bölgelerde, o dönemde başlatılan saldırılar halen sürüyor. **On yıldan uzun bir süredir evlerinden kovulan, evi yıkılan, yenisi yapılmayan, ilk yıl bittikten sonra kira yardımı kesilen, çok ciddi yoksullaşma yaşayan sayısız insan var.** Devlet doğru düzgün bir sözleşme bile imzalamadan insanları evlerinden çıkmaya zorladı. O bölgede oturan emekçiler, büyük bir belirsizliğin içine terk edilirken, boşaltmak zorunda kaldıkları alanlara dikilen gökdelenlerdeki yağmayı seyrettiler.

Özellikle Fikirtepe’dekiler, devlete güvenmenin çaresizliğini yaşadı. Sıra Tozkoparan’a, Okmeydanı’na geldiğinde, geçmişin tecrübesi bir direniş örgütlemeyi başardılar. **Bu bölgelerdeki halk, kesilen elektriğe-suya rağmen, hatta polis saldırısına rağmen, biraraya gelerek örgütlenmişler ve direniş odakları oluşturmuşlardı.**

Yeni yasanın çıkmasının ardından, Üsküdar’da Kandilli Rasathanesi’nin yanında bulunan 29 Mayıs Sitesi’nde yaşananlar ise, kiracıların ne kadar büyük hak kaybı yaşayacağını örneği oldu. 134 konuttan 110 tanesinin mülkiyetinin Türkiye Diyanet Vakfı’na (TDV) ait olduğu site, çam ağaçları içinde, boğaz manzaralı, 3 katlı binaların olduğu bir

alan. Üstelik binalar “riskli” değil. TDV’nin tek başına çoğunluğu oluşturuyor olması, diğer mülk sahiplerinin de, TDV’nin kiracılarının da tüm haklarını gaspetme hakkını veriyor. Ve bölgedeki konutların rayiç kira ve mülk bedelleri, 29 Mayıs Sitesi sakinlerinin hiçbiri, yeni yapılaşmada yer alamayacak, dahası o bölgede bir daha oturamayacak.

Hatay’da saldırgan mülksüzleştirme

Yasa Kasım ayında meclisten geçer geçmez, Hatay’da Defne ve Antakya’ya bağlı, depremde önce 50 bin kişinin yaşadığı 8 mahalle (Armutlu, Elektrik, Akdeniz, Cebail, Akevler, Gazi, General Şükrü Kanatlı ve Cumhuriyet mahalleleri) rezerv alan ilan edildi. **Bu mahallelerin bir özelliği kent merkezinde, Asi Nehri’nin yakınında ve bu nedenle devletin göz diktiği en önemli noktada bulunmaları; diğer özelliği ise, devrimci mücadelenin güçlü olduğu, Gezi direnişinin en etkili yaşandığı mahalleler olmasıdır.**

Bölgedeki binaların çoğu yıkılmış, ancak sağlam-hasarsız binalar da az değil. Fakat “rezerv alan” tanımlaması, hasarlı-hasarsız tüm binaların yıkılmasını ve yeni bir proje kapsamında yeniden yapılmasını kolaylaştırıyor.

Hatay’a ikinci saldırı ise, Aralık ayı başında Samandağ’dan geldi. Samandağ şehir merkezi “rezerv alan” ilan edildi ve merkezdeki mülklerin Hazine’ye devredildiği duyuruldu; hem de mülk sahiplerine gönderilen SMS mesajıyla. “Adınıza kayıtlı taşınmazın Hazine’ye devir işlemi yapılmaktadır” yazılı bir mesaj cep telefonuna geldikten sonra, istimlak paraları banka hesaplarına yatırıldı. Ancak istimlak bedeli çok düşük tutulmuştu. Çok küçük bir ödeme karşılığında, Samandağ merkezdeki mülklerden kovulmuştu depremzedeler.

Üstelik **Samandağ’daki “rezerv alan” ilanı, yasa çıkmadan 4 ay önce gerçekleşmişti.** Yasa, Samandağ’daki saldırılara dayanarak oluşturmak üzere hazırlanmış gibiydi. Merkezdeki çarşının tamamını kapsıyordu “rezerv alan” projesi; ve bu alanda yaklaşık 500 ev, 500 işyeri “sağlam” durumdaydı. 1,6 hektarlık alandaki sağlam ve hasarlı tüm binalar yıkılacaktı.

Samandağ’da istimlak ücretleri son derece düşük tutulmuştu; Defne ve Antakya’da ise, bir istimlak bedeli bile yoktu. Mahallelerin eski sakinleri tamamen dışında tutularak yeni bir şehirleşme planlanacak, sonrasında bu şehir merkezlerine çok zenginler ile yandaşlar yerleştirilecekti. Yasadaki belirsizlikler, dava hakkının tanınmaması, bilirkşi yerine devlet görevlilerinin tespit yapması gibi unsurlar, son derece keyfi uygulamaların önünü açıyor.

Bu şehirlerin elbette yenilenmesi, deprem

hasarlarının giderilmesi gerekiyor; ancak orada yaşayan halkın ve kitle örgütlerinin kabul ettiği, onayladığı, zarara uğratılmadığı yöntemlerle. Şimdi hem Samandağ’da hem de Defne ve Antakya’da depremzedeler, gasp edilen konutları ve işyerleri için de direniyorlar. Üstelik daha hala ölümlerinin acısı tazeyken, kayıp aile üyelerini aramaya devam ederken, içme suyu kuyruklarında günlük yaşam mücadelesini vermeye çalışırken, depremin bütün sarsıntısını yaşamlarının her alanında hissetmeye devam ederken...

* * *

2012’de çıkartılan Afet Yasası’nın depreme karşı direnç oluşturmak değil, rant elde etmek olduğunu, rakamlar ve haritalar da çok net gösteriyor.

İBB’nin çalışmalarına göre, İstanbul’da dönüştürülmesi zorunlu öncelikli alan sayısı 142. Ama 2012’den itibaren bu alanlardan sadece 2’sinde dönüşüm gerçekleştirilmiş. Diğerleri inşaat şirketlerine ve Körfez sermayesine peşkeş çekme, imar rantı ile milyarderlarca dolar aktarma amacıyla yapılmış.

Mesela depremde en riskli ilçelerden biri olan Zeytinburnu’nda, yerleşim alanları değil tek katlı depo tarzı binaların olduğu Ambarlı bölgesinde lüks konut inşaatları gerçekleştirilmiş.

AKP’nin genel çalışmasına bakarsak, İstanbul 18 yılda orman alanlarının yüzde 10’unu, tarım alanlarının yüzde 23’ünü kaybetmiş. Zekeriyaköy gibi ormanlar yarılarak içine inşa edilen villa tipi siteler, Kağıthane’de sıfırdan “yaratılan” Vadi İstanbul, 3. Havalimanı inşası ile birlikte yerleşimin Kuzey Ormanları cephesine yayılması, Maltepe’de dağın yamaçlarına kurulan, Adalar manzaralı lüks siteler, Kanal-İstanbul vaadiyle el değiştirilen, yapılaşmaya açılan tarım arazileri...

Ve son olarak 6 Şubat depremlerinin hemen ardından Erdoğan’ın, İstanbul’un iki yakasında 500 bin nüfusluk iki yeni şehir inşa edeceğini açıklaması...

AKP, 18 yıllık “mega inşaat hareketi”nin coğrafi ve ekonomik sınırlarına dayandı. Yeni Afet Yasası, bu yağma ve rant saldırısına yeni alanlar açmayı hedefliyor. Bu defa kentin çeperlerinde değil, doğrudan en merkezi, en gözde noktalarında. Tıpkı Topkapı-Sulukule’deki Romanlar’ı Esenyurt’a sürdükleri gibi, merkezi yerlerde oturan kesimleri şehir dışına sürmeyi, onlardan boşalan yerlere lüks konutlar, iş-yaşam ve eğlence yerleri kurmayı planlıyorlar. Sadece kendi yandaşları için değil, Türkiye’de kendilerine yaşam alanları oluşturmakta olan Körfez sermayesi için de, uluslararası tekeller için de...

Hatay’dan ve Çengelköy’den başlatılan yeni saldırı dalgasını püskürtmenin tek yolu, güçlü bir karşıkoşuşun örgütlenmesidir.

Metal TİS’lerinde anlaşma

Eylül 2023 tarihinden beri süren metal grup TİS sürecinde anlaşma sağlandı.

150 bin metal işçisini kapsayan toplu iş sözleşmesi grev aşamasında yine işçilere sorulmadan yetkili işçi sendikaları tarafından imzalandı. İşkolunda örgütlü olan (Birleşik Metal-İş, Türk Metal ve Öz Çelik-İş) üç yetkili sendika aynı sözleşmeye imza attı.

Birleşik Metal-İş sendikası tarafından yapılan açıklamada “aylardır görüşmeleri süren MESS 2023-2025 dönemi grup toplu iş sözleşmesi bugün anlaşmayla sonuçlandı; zafer direnen metal işçisinin oldu” denildi. Sözleşmeyi Başkanlar Kurulu’nun görüşü alınarak imzaladıklarını belirten Birleşik Metal-İş’in açıklamasında, “*ücret zammı, birinci 6 aylık dönem için çıplak saat ücretlerinde ortalama yüzde 98, ikinci 6 aylık dönem için yüzde 30 artış sağlandı. İkinci 6 aylık dönemde enflasyon yüzde 30’u geçerse enflasyon oranı uygulanacak. Sözleşmenin üçüncü 6 aylık döneminde, enflasyona 3 puan refah payı eklenerek zam yapılacaktır. Dördüncü 6 aylık dönemde ise enflasyon oranında zam yapılacaktır*” deniyor.

Başta Birleşik Metal-İş olmak üzere “*tabana sormadan imza atmamız*” söylemleri yine lafta kaldı. Yine tabanın iradesi es geçildi, işçiye sorulmadan sözleşme imzalandı. İmzaladıkları sözleşmeyi “*direnen işçilerin zaferi*” olarak sundular. Oysa imzalanan TİS taslağı da taleplerin çok uzağında. Yine işçi ücretleri yoksulluk sınırının altında kaldı. Türk Metal ve Öz Çelik-İş ilk 6 aylık için yüzde 111, Birleşik Metal-İş ise yüzde 140 zam isterken imza yüzde 98’e atılmış oldu. Fabrikalardan gelen haberlere göre işçiler oldukça tepkili. Hata Birleşik Metal-İş’in örgütlü olduğu Sarkuysan gibi bazı fabrikalarda işçilerin sözleşmeyi kabul etmedikleri grev yapmayı tartıştıkları söylendi.

Grev kararı bile patronları korkutmaya yetti

Sözleşme masasına yüzde 35 zamlı oturan MESS, süreç ilerledikçe ücret teklifini yüzde 50’ye çıkardı. Arabulucu aşamasında ücret zammını yüzde 60’şa çıkaran MESS’in teklifi yine kabul görmedi. Her üç sendika da grev kararı aldı. Türk Metal ve Öz Çelik-İş grev tarihi belirlemezken Birleşik Metal-İş 19 Ocak günü bazı fabrikalarda başlayacak şekilde aşamalı grev yapacaklarını ilan etti. Paçaları tutuşan patronlar hemen ücret teklifini yüzde 73’e çıkardılar. Bu da kabul görmeyince greve ramak kala üç işçi sendikasıyla birlikte görüşen MESS ücret teklifini yüzde 98’e çıkardı. İşçi sendikaları da bu oranı onaylayarak, tabana sormadan imzaladılar.

Bir yıl oldu

Unutmadık, Affetmeyeceğiz!

6 Şubat depreminin yıldönümünde, depremin kendisi kadar acıtan, yaralayan bir tehdit ile karşılaştı depremzedeler. Erdoğan, 3 Şubat günü Hatay’da yaptığı konuşmada, *“merkezi yönetimle yerel yönetim elele vermezse, o şehre herhangi bir şey gelmez. Hatay’a geldi mi? Hatay garip kaldı”* dedi. Erdoğan’ın sözleri bir yanıla doğruydu; gerçekten de Hatay’a karşı özel bir ambargo uygulanmış, kendi kaderine terk edilmişti. Diğer taraftan, söyledikleri yanlıştı; Adıyaman’da da, depremden sarsılan diğer kentlerde de hala çadırlarda kalan, deprem sonrasında hayatı düzelmeyen insanlar vardı. Yine de sözler öylesine acımasızdı ki, hepimiz bir kere daha yüreğimizin, benliğimizin en derinliklerine yerleşmiş olan dehşet günlerini hatırladık. Hatay, depremin en fazla yıktığı, devlet yardımının en az geldiği kenti.

Sokaklarda sadece kendi insanlarımız vardı; komşularımız, arkadaşlarımız... Karın yağması Hatay’da az görülür; deprem gecesi kar yağıyordu Hatay’ın üzerine... Sadece birkaç saat önce capcanlı hayatların yaşandığı, şimdi sadece moloz görüntüsü olan yığıntıların üzerine... Canını zor kurtarmış, incecik kıyafetiyle, teriksiz çorapsız dışarı fırlamış, şimdi enkazın altında kalan yakını için panikle yardım etmeye, yardım bulmaya çalışan insanların üzerine... Basında dikkatler asıl olarak Maraş’a çevrilmişti. Hatay’ın çaresizliğini, terkedilmişliğini öğle saatlerinde öğrendi kitleler. Sonrasında büyük bir sahiplenme, büyük bir seferberlik oluşturuldu.

Depremin ilk anlarından itibaren Hatay’daki devrimciler, demokratlar, reformist partiler sokaklardaydı. Kendileri de depremzedeydiler; ama enkaz altında kalana yardım etmek, arama-kurtarma çalışmalarına katılmak, sağ kalanların yaşamını organize etmek, gıda vb. bulmaya çalışmak, asıl olarak onların görevi haline gelmişti. Ne belediye vardı ortalıkta, ne de yardım edecek resmi bir kurum...

AFAD depremin ilk yarın saatinde, tabloyu ortaya koyan bir rapor hazırlamış, devlete vermişti. Ama yardımlar, depremde bile öncelikle yandaşlara gidiyordu. Osmaniye’ye inen yardım uçaklarını, depremde hasar görmeyen Antep merkezine kurulan çadırları gördük ekranlarda. Ama Hatay yoktu listede, Maraş-Pazarcık yoktu...

Aynı gün İstanbul’dan ve başka kentlerden, gönüllüleri taşıyan otobüsler, yardım taşıyan tırlar kaldırıldı. Büyük bir dayanışma ruhu ve seferberlikle, halktan yardım yağdı deprem bölgelerine...

Devlet neredeydi? *“Devlet yoktu”* deniyordu depreme ilişkin değerlendirmelerde. Aslında *“devletin yardımı yoktu”* demek daha doğru. Çünkü devlet bütün gövdesiyle deprem bölgesindeydi. Yardım etmek için değil ama, engellemek için!..

Önce gelen yardımları engellemek için şehir kapılarına barikatlar kurdu. Hatay’a gelen

yardımlar, Adıyaman’a ve başka bölgelere yönlendirildi. Sonrasında doğrudan AFAD depolarına alındı yardım tırları. Aylar sonra başka illerde semt pazarlarında satılan bazı kıyafetlerin ceplerinden, gıda paketlerinin içlerinden notlar çıkmaya başladı; depreme yardım için gönderilmiş yazılı notlar... İş makinaları engellendi mesela. Kepçe operatörleri kepçelerini aralık deprem bölgesine gelmiş; *“giriş izni verilmediği için 20 saattir kent sınırında bekliyoruz”* diye röportajlar vermişlerdi televizyonlara. En kritik, en yaşamsal, insanların kurtulma ihtimalinin en yüksek olduğu ilk günlerde, kepçeler, vinçler, hiltiller, iş makinaları yoktu depremzedelerin yanında. Elleriyile, tırnaklarıyla, sağdan soldan buldukları basit el aletleriyle enkaz kazarak yakınlarına ulaşmaya çalıştılar.

Sonrasında da vardı devlet. Özel hareket kıyafetleriyle, ellerinde otomatik silahlarla yollarda devriye geziyorlardı mesela. Kendi dükkanını, evini boşaltmak, eşyalarını güvenceye almak isteyenleri darp ediyor, tutukluyorlardı. Ara sokaklarda PÖH’ler insanlara işkence yapıyordu.

Cihatçı çeteler dükkanları yağmalarken yoksular ama. Yine çeteler, tekbir sesleriyle *“baraj patladı, kaçın”* diye bağıarak kitlenin üzerine koşarken yoksuları!..

Depremzedelere yardım etmeyen devlet, birbirine yardım eden, dayanışma ruhuyla ayakta kalmaya, toparlanmaya çalışan kitleyi dağıtmak, Antakya’dan kaçırarak için her yöntemi kullanıyordu.

Sonra yasaklar koymak için bütün gövdesiyle oradaydı. Evini boşaltmak gibi en temel şeyler için bile izin almak gerekiyordu. Sevgi Parkı’na kurulan çadırlar da devletin yasak kapsamındaydı. Enkazdan çıkan annenin, bebeğini emzirmesi de yasaklanmıştı mesela; önce DNA testi yapmasını istemişti devlet. Depremde korkmuş, üşümüş, acıkmış, bütün hücreleriyle paniği hissetmiş olan bebek, ancak DNA testinden sonra kavuşabilirdi annesine...

Depremzedelerin evlerine, zeytin bahçelerine, ata topraklarına el koymak da devletin işiydi. Canını zor kurtaran insanlar, malını da kurtarmaya çalışıyordu devletin açgözlülüğünden. Hazine arazileri dururken, zeytinliklerin gaspedilmesine engel olmaya çalışıyorlardı. Devlet tapuları gaspediyordu bir telefon mesajıyla.

Şehrin kalbinde oturan emekçilerin bir daha oraya dönememesi için, zenginler, yandaşlar ve Suriyeli çeteler taşınyordu kente pervasızca. Rant elde etmek için depreme dayanıksız bina yapılmasına, “imar barışı” adı altında niteliksiz yapıların imar almasına onay veren devlet, daha büyük rant elde etmek için, depremden bile faydalanıyordu.

“Devlet enkaz altında kaldı” diyorlar ya; devlet evlerimizi yıkandı aslında, enkaz altında kalan ise

bizdik! İşçi ve emekçiler, devrimci-demokratlar dayanışma ile ayağa kalkmaya çalışırken, devlet kendi gerçek rolü, gerçek göreviyle oradaydı!

Biz bize yeter miyiz? Devletin bu umursamazlığı, devrimci-demokrat kesimlerin *“biz bize yeteriz”*, *“dayanışmayla ayağa kalkacağız”* gibi kampanyalarının da daha güçlü bir biçimde yürütülmesini getirdi.

Elbette deprem bölgesinde olmayan kitleler, bütün güçleriyle, bütün olanaklarıyla, çoğu zaman kredi kartını kullanarak, birkaç aylık maaşlarını yatırmak malzeme satın almış ve deprem bölgesine göndermişlerdi. Binlerce gönüllü, depremzedelerle aynı çadırları, aynı yemekleri paylaşarak, aynı enkazların içinde acıları ortaklaştırarak çalışma yürütüyorlardı. Yanısıra gerici çetelerin, yağmacıların saldırıları da yine dayanışma ile kurulacak ortak direniş komiteleri ile çözülmesi gereken sorunlar arasındaydı.

Ancak bu yeterli değildi. İlk şok atlatıldıktan, ilk yaralar sanıldıktan sonra, dayanışmanın gücü kadar eylemin gücü de gerekiydi deprem bölgelerinde. Çünkü dayanışma en fazla günlük sorunları çözmeye yetiyordu. Diğer taraftan, yerel ya da merkezi yönetimin çözmesi gereken devasa sorunlar sözkonusuydu.

İlk günlerde kentte hiç ışık yoktu mesela. Bir ay boyunca, kent ışıklandırması yok denecek kadar azdı. Elektrik tesisatının hızla yenilenmesi ve çadır bölgeleri başta olmak üzere kentin tamamen aydınlatılması gerekiyordu.

Birkaç gün içinde, insan bulunan her yerde çöp dağları oluşmaya başladı. Yemek başta olmak üzere pek çok ihtiyaç, tek kullanımlık plastik malzemelerle karşılandığı için, çöp konusu en önemli sağlık sorununa dönüştü. Birkaç hafta içinde, dışarıdan gelen belediye ekiplerinin çöp arabaları gezmeye ve düzenli çöp toplamaya başlayınca, belli bir rahatlama oldu.

Sonra toplu ulaşım... İnsanların özel araçlarının bile çoğu enkazdan hasar görmüş olduğu için, ulaşım en büyük soruna dönüşmüştü. Toplu taşıma zaten yoktu. Bu nedenle hastaneye gitmek, başka bir ilçedeki akrabasının yardımına koşmak gibi en temel insani ihtiyaçları karşılamak, büyük bir soruna dönüşüyordu.

Çadır azdı, konteyner yoktu; kışın ayazında ısınmak, uyumak, tuvalete gitmek gibi en temel şeyler için büyük bir mücadele gerekiyordu. Bunların her biri için, hem belediyeden hem de devletten talepte bulunmak, bu talepleri eylemle ifade etmek lazımdı.

Bunlar ve benzeri sorunlar, dayanışma ile değil, ancak eylemle çözülecek sorunlardı. Kızılay’ın Ahbab’a parayla çadır satmasının hesabını eylemle sormak, toplu ulaşımın hızla hayata geçmesi için belediyenin önünde protesto düzenlemek, henüz bütün

cenazelerin çıkarılmadığı binaların enkazının kaldırılmasını engellemek için kitle seferberliği yaratmak gerekiyordu. Depremzedelerin artık ilk şoku atlattığı, dışarıdan gelen belediyelerin bazı önemli görevleri üstlendiği ve depremzedelerin günlük yaşamını bir biçimde idame ettirecek yardımlara ulaştığı koşullarda; enkazların kaldırılma biçimi, kayıpların aranması, kalıcı ve güvenli konut hakkının savunulması, yıkılan mahallelerin yerinde dönüşümü, toplu taşımanın işletilmesi, içme suyunun sağlanması, yeni hastaneler açılması gibi talepler daha önemli, daha zorunlu hale gelmişti.

Dayanışma faaliyetleri devam ederken, temel yaşamsal ihtiyaçlar için kitleler sokaklara dökülmeli, alanlarda taleplerin haykırmalıydı. Dayanışma faaliyetlerinin gücü, böylesine bir yıkımı düzeltmek için yeterli değildi, olması da mümkün değildi. Daha da önemlisi, dayanışmanın böyle bir gücü olsa bile, öncelik, bu taleplerin devletten, bizim vergilerimizle oluşturulmuş bütçeden talep edilmesi, hak alma bilinciyle hareket edilmesi gerekiyordu.

Ne yazık ki bu konuda ilk yönlendirme devrimcilerden gelmedi; zeytinliklerin gaspına öfkelenen kitlenin doğal bir eylemi olarak patlak verdi. Sonrasında bunu güçlendirme ve yaygınlaştırma çalışması da yürütülmedi.

Büyük bir felaket yaşadığında, o felaketin dışında kalan kitlenin ilk tepkileri daha duygusal, daha sahiplenicidir. Ancak araya zaman girdikçe, kendi ihtiyaçları, kendi yaşamının zorunlulukları devreye girer. Bugüne dek ne kadar çok konu için *“unutursak kalbimiz kurusun”* sloganı atılmıştır. Ama yine de unutulur, geriye itilir. Bu, yaşamın doğası gereği böyledir.

Bir taraftan, felaketin yaşandığı ilk anlarda bütün içtenliğiyle maddi olanaklarını ortaya koymuştur insanlar; ancak sonuçta onlar da dar gelirli, yoksuldu. Aylar boyunca sürecek bir yardım faaliyetini kaldıramazlar. Diğer taraftan, devletin görevlerini üstlenmenin yarattığı bir yorgunluk da çıkar ortaya. Bunların sonucunda, herkes kendi yaşamına geri dönerken, felaketi yaşayan “unutulmuş” olduğunu düşünerek daha da karamsarlaşıp.

Salt bu noktadan bile, depremzedelerin yapması gereken, eylemli bir faaliyetle seslerini duyurmaktır. Yardım isteyerek değil, kendi acılarını-mağduriyetlerini göstererek değil, taleplerini haykırarak, haklarını isteyerek, devleti zorlayarak... Eylem yapan, direnen depremzedelerin “unutulması” da mümkün olmayacaktır.

Sorunları mücadeleyle çözeceğiz Bugün Hatay’da ve genel olarak deprem bölgelerinde devasa sorunlar varlığını sürdürüyor.

İlk sorun elbette konut. Bu konuda nüfusun tamamı büyük sorun yaşıyor. Önemli bir kesim hala çadır ya da konteyner kentlerde kalıyor. Hapishane gibi çevrilmiş alanlara kimlik göstererek girilen, yemek kalitesinin giderek düştüğü, can ve mal güvenliğinin sağlanamadığı bu alanlarda, yabancılarla dip dibe yaşamak çok büyük bir sorun. Sağlam binalarda kiraya çıkmak isteyenler, fahiş kiralar ödüyorlar. Antakya merkezinin tamamına yakını rezerv alan ilan edildiği için, bu alandaki konutları sağlam

olan kişiler, belirsizlikten dolayı onarım yapıp içine giremiyor. Evi yıkılacak olan, sonrasında bir ev sahibi olup olmayacağını bilmiyor. AKP’ye yandaş olmayanlar, TOKİ konutlarında kendilerine ev verilmeyeceğini düşünüyor. Demografik yapının değiştirilmesi politikasına büyük bir öfke duyuyor.

Yıkılan konutların durumu ise herkesin en büyük yarası. İnsanlar rantı kurban edildi, enkazların altında yüzbinlerce kişi kaldı. Ama o binaların yıkılma nedenleri araştırılmıyor. Binayı yapan müteahhit-ten belediyeye, kolon kesen dükkan sahibinden imar affı çıkaran cumhurbaşkanına, denetim yapan görevliden mühendise kadar çok geniş bir kesim yıkımların ve ölümlemin sorumlusu. Ama bir yılda, ailelerin özellikle peşine düşüp bulduğu, yakalattığı üç-beş müteahhit dışında kimse yargılanmadı, hesap sorulmadı.

Ulaşım bir başka büyük sorun. Yollar yapılmıyor, toplu taşıma yapılmıyor, hastaneye ya da okula gitmek katlanılmaz bir çileye dönüşmüş durumda. Doğru düzgün çalışmayan toplu taşıma nedeniyle saatlerce yolda beklemek, ya da güvenlik riski oluşturan biçimde otostop çekmek gerekebiliyor. Okula gitmek isteyenler, yaşlılar yollarda güvenlik sorunu yaşıyorlar.

200 bin kişi konteynerlerde, onbinlerce kişi çadırlarda yaşamaya devam ediyor. Her yağış su baskını getiriyor. İnsanlar ısıtmaya çalıştıkları çadırlarda yanyor. Yaz-kış her türden böcek, yılan, fare, yatakları, yemeklerin, yaşamların içinde dolaşıyor.

Depremin hemen ardından yapılan enkaz kaldırma çalışmaları, yoğun ve kesif bir toz bulutunun kenti kaplamasına neden oluyordu. Sonrasında enkazı “yerinde ayırttırma” dönemi başladı. İş makinaları ve araçlarla gelip, enkazın içinden para edecek demir, mobilya parçası, tesisat, kablo gibi her şeyi alıyor, kalan moloz yığınına ise taşımakla uğraşmıyor, orada bırakıyorlardı. Bu nedenle kesintisiz bir toz, bir yıldır ciğerleri zehirliyor; depremzedeler sürekli asbest soluyorlar.

En önemlisi kayıplar... İnsanlar enkazdan sağ salım çıkardıkları yakınlarına ulaşamıyorlar. Çocukları, bebeklerin akıbeti insanı dehşete düşürüyor. Bilinci açık ve hafif yaralı olarak enkazdan çıkan yetişkinlerden bile bir daha haber alamamış olmak, en korkunç ihtimalleri aklı getiriyor.

Depremzede çocukların bir kısmının tarikatlara verildiği ortaya çıktı mesela. Ailesinin aradığı çocuklar, tarikatların elinde tutuluyor olabilir elbette. Keza yakın zamanda ortaya dökülen Epstein Belgeleri, uluslararası fuhuş çetesini de düşündürüyor. Bu belgelerde, Türkiye de reşit olmayan kız çocuklarının fuhuşa zorlandığı, özellikle 1999 Marmara Depremi’nin ardından Türkiye’ye gelen ABD Başkanı Bill Clinton’un da bu ağın bir parçası olduğu, hatta

deprem sonrası kaybolan çocukların Epstein fuhuş ağına taşınmış olabileceği iddia ediliyor. Organ mafyasından tarikatlara kadar her tür kötü ihtimal geliyor depremzedelerin aklına. Ve tüm bu gerçekler, kayıp yakınlarının feryatları içinde yükseliyor.

Üniversite sınavına girecek gençler, doğru düzgün bir eğitim alamıyorlar. Küçük çocuklar ise zaten annelerinin yakınından ayrılmak istemiyor. Çadırlarda eğitim son derece zor; binalar ise depreme dayanıklı değil. Eğitim, hem eğitimciler hem de öğrenciler açısından büyük bir açmaz halinde.

Hatay’da yaşamın kendisi bir mücadeleye dönüşmüş durumda. * * *

6 Şubat gecesi birkaç dakika arayla peşpeşe yaşanan iki depremin büyüklüğünün 7.9 ve 7.8 olduğu açıklandı. TC tarihinin en büyük depremi olan 6 Şubat’ta 11 ilde ve Suriye’nin bazı kentlerinde büyük bir yıkım yaşanmış, resmi rakamlara göre 50 binden fazla insan yaşamını yitirmişti. Murat Kurum “130 bin kişi”nin öldüğünü ağızından kaçırdı ama, gerçek rakamın bundan çok daha büyük olduğunu biliyoruz. Depremden tam bir yıl sonra, Antakya merkezde bir cenaze daha bulundu mesela.

Devletin bütün yıldırma çabalarına, Hatay’ı boşaltma çabalarına rağmen, halk kendi toprağını, evini, yaşam alanını terketmiyor. Depremin ilk günlerinden itibaren, *“Gitmiyoruz, Antakya’yı terketmiyoruz”* dedi halk. En önemlisi buydu zaten. Yaralar, kendi toprağında, kendi yaşam alanında sanılacaktı. Göç çözüm değil, daha büyük sorun yaratıyordu. Bu nedenle gidenlerin büyük çoğunluğu geri döndü, yaşam mücadelesini, bildiği topraklarda vermeye başladı.

Deprem sonrasında hemen hiçbir konuda ilerleme sağlanamadı. Sorunlar çığ gibi, yaşlılar müthiş zorluklar yaşıyor, genç bir kuşak kaybolmuş hissediyor. Herkes kaybettiği yakınının acısını yüreğinde taşımayı sürdürüyor.

Diğer taraftan depremzedeler çok öfkeli! Terkedilmişliğine, kayıplarının bulunmamasına, halen altyapının kurulmamış olmasına öfkeli! Rant hesapları nedeniyle ölmelerine, ölümlerinden dolayı kimsenin hesap vermemesine öfkeli! Yeni rant hesapları için mülklerinin elinden alınması-na, evsiz kalmalarına, yapılan konutlara yandaşların ve zenginlerin doldurulmasına öfkeli!

Hatay halkı, hayatını geri istiyor. Öfkesini ortaya koyuyor. Ve bu doğrultuda mücadeleyi yükseltecek yol-yöntem arıyor...

Diyarbakır'da 14-15 Ocak tarihlerinde Özgür Kadın Hareketi (TJA) tarafından "Sessizlik zinciri: Kadın siyasi mahpusların etrafındaki duvarları yıkmak" konulu uluslararası bir konferans düzenlendi. **Konferansın yaşattığı duygu; acılarımızın ortak ve evrensel olduğu, ama aynı zaman mücadelemizin de aynı inanç ve kararlılıkla devam ettiği oldu.**

İki gün süren konferans, egemenlerin tüm dünyada neredeyse aynı yöntemlerle ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi verenlere büyük bir hınçla saldırdığını, hapsettiğini, katlettiğini bir kez daha gözler önüne serdi. **Ortadoğu'dan, Latin Amerika'dan, Avrupa'dan katılan kadın tutsaklar, yaşadıklarını anlattıklarında hiç yabancı olmadığımız uygulamaları ve yine hiç yabancı olmadığımız direnişlerini dinledik.**

"Anlatılan bizim hikayemiz"di

Örneğin "İrlanda Cumhuriyet Ordusu" IRA militanı olmaktan 14 yıl hapiste kalan **Martina Anderson**'un anlattığı Brixton ve Durham Cezaevleri'ndeki hücreler, 12 Eylül'de kaldığımız hücrelerden farksızdı. *"Hücrelerde tuvalet yoktu, 40 kadın her sabah gecedan kalan vücut sıvılarımızı atmak için koşturuyorduk, özellikle adet dönemlerinde koku çok ağırdı. Her kış kanalizasyon sistemi tıkanır ve tüm atıklar biz mahkumların yediği yemeğe akardı."*

Neredeyse her gün karşılaştıkları sözlü cinsel tacizler, soyarak aramalar, Alman faşisti Mengele benzeri doktorların yaptıkları da benzer nitelikteydi. İstemediği halde ameliyata alınması, yarı baygın halde çıplak biçimde cezaevi arabasına bindirilmesi, gün boyu kan kaybettikten sonra rahminin alındığını öğrenmesi... **"Doktor Ölüm"** adını verdikleri **jinekoloğun bilerek rahmine zarar verdiğini, IRA'lı kadınlara yaşattığı işkencenin aynı zamanda çocuk yapmalarını engelleme girişimi olduğunu** anlatırken, şovenist saldırganlığın sözde demokratik Avrupa'da da aynı vahşilikle sürdüğünü gördük.

Filistin'den gelen Kifaf Afifi ise, İsrail'in Gazze saldırısına duyduğu öfkeyle başladı sözlerine. *"İnsanın vatanına, toprağına bağlılığının karşılığı katliam olmamalı"* dedi. 11 yaşında iken "Sabra ve Şatilla" katliamını yaşadığını ve Şatilla kampında çektiklerini anlattı: *"Her birimizi bir yere topladılar, kadınlar, erkekler, gençler, çocuklar... Kepçeyle kocaman bir çukur kazdılar ve insanları diri diri gömdüler, hepsi gözlerimin önünde oldu... Babamı ve üç erkek kardeşimi o katliamda kaybettim, ne ölümlerine ne dirilerine ulaşabildik."*

Afifi, sonraki yıllarda üç kardeşini daha kaybediyor. Yaşadıkları üzerinden **14 yaşında FKÖ'ye katılıyor, 16 yaşında hapsediliyor.** 7 yıl süren hapislik yaşamını ise şöyle anlatıyor:

"Esir düştüğümde ilk ve tek Filistinli kadın bendim, 2 yıl tek başına hücrede kaldım... Ajan olmayı kabul etmediğim için bana sürekli işkence yaptılar. Rahmimin içine elektrik veriyorlardı, her türlü tacizde bulunuyorlardı... Bir gün benden İsraililerin kullandığı tuvaleti temizlememi istediler. Tuvalette bir demir parçası gördüm, 'İsrail'e ölüm' yazdım. 'Ölümüm davama bir kazanç olacaksa hoş geldi' yazdım. Ondan sonra demir çubuğu aldım hücreme girdim. 4 saniye sonra kapıyı açtılar saçlarımdan tutup beni yerlerde

Acılarımız evrenseldir mücadelemiz de!..

sürüklediler. Isındıkları bir soba vardı, beni o sobada yaktılar. Yılbaşı öncesiydi o soğukta bir hafta dışarıda bıraktılar."

İspanya'nın BASK eyaletinin bağımsızlık mücadelesine katıldığı için 20 yıl hapiste kalan İtzar Martinez, çocuğunu üç yaşına kadar hapiste büyüttüğünü anlattı. Hapiste doğup büyüyen çocuklarımızı hatırladık. Annesini veya babasını konuşturabilmek için şubeye getirilen, ya da daha annesinin karnında iken işkenceyle karşılan, yıllarca annesiz-babasız büyüyen, hatta katledilen çocuklarımızı...

Filipinler'den, İran'dan, Güney Kürdistan'dan, dünyanın dört bir yanından gelen tutsak kadınların anlattığı hemen her şeyde bizden bir parça vardı. O yüzden kimse yabancılaşmadı, çok hızlı biçimde kaynaşıldı, kucaklaşıldı...

Filistinli Kifaf'ın gözleri dolarak anlattıkları, ön sırada beyaz tülbentleriyle oturan Kürt annelerini de ağılattı. Aralarından biri, (Fince Akman) sahneye fırlayıp ona sarıldı. Dakikalarca öyle kaldılar. Konferansın en duygulu anlarından biriydi.

Bir diğer duygusal an da, **30 yıl hapis yattıktan sonra yakın zamanda tahliye olan 5 Kürt kadının sahneye çıkıp katılanları selamlamasıydı.** 20'li yaşlarda hapse girip 50'li yaşlarda çıkan ve inançlarından bir şey kaybetmeden dimdik duran bu kadınlar, ayakta alkışlandı; bunu fazlasıyla hak etmişlerdi.

"Aynı memeden emmişiz dostlar, sizlere kanım kaynıyor"

Hangi ırktan, ulustan, mezhepten olursa olsunlar, insanlığın özgürlüğü ve eşitliği için mücadele edenlerin ruhsal birliği konferansa hakimdi. Uzun zamandır eksik olan enternasyonal birlik ve dayanışmanın hazzı sardı tüm katılımcıları. Şairin dediği gibi *"aynı anadan doğmuş, aynı memeden emmiştik", "kan kardeşlik"* birbirimizle...

IRA davasından yattıktan sonra milletvekili seçilen, sonra Avrupa Parlamentosu'nda görev alan Martina Anderson'a "12 Eylül" kitabımızı hediye ederken, "nereden nereye" demekten kendimizi alamadık. IRA militanları 1981'de ölüm orucuna başladığında, bizler 12 Eylül hapishanelerinde tutsaktık. Eylemlerini gün gün takip etmiş,

yüreğimiz ağızımızda nasıl sonuçlanacağını beklemiştik. *"Biz özgürlük kuşlarıyız, bizleri demir kafeslerde tutamazlar"* diyen **Bobby Sands** bizi çok etkilemişti. O sıralar **Mehmet Fatih Öktülmüş Sağmalcılar Cezaevi'nde tutuklu**du, onunla aynı koşu da kalanlar, Fatih'in de büyük bir dikkatle eylemi takip ettiğini yazmışlardı mektuplarında.

Şimdi Bobby Sands'ın yoldaşıyla karşı karşıyaydık. Ona "12 Eylül" kitabını ve IRA'nın eylemini anlatan bölümü gösterdiğimizde, çok duygulandı. Bobby Sands'ın kendisinden çok daha fazla oy alarak içerdeyken milletvekili seçildiğini söyledi. Biz de Bobby Sands ve yoldaşlarının Türkiye'deki komünist ve devrimci tutsaklara esin kaynağı olduğunu, sonrasında Diyarbakır ve İstanbul'da ölüm orucu eylemlerinin başladığını söyledik.

Türkiye'deki komünist tutsaklar olarak IRA militanlarıyla güçlü bir duygu bağımız olmuştu. Onların ölüm haberlerini gazeteden okuduğumuzda gözyaşlarımızı tutamadık. Sonrasında eylemlerimizde yaşattık, kitaplarımızda anlattık, onları hiç unutmadık. Yaklaşık **40 yıl sonra kitabı yoldaşlarına ulaştırıyor, İrlanda'ya gönderiyor olmak, gerçekten güzel bir duyguydu...**

Benzer bir duyguyu Filistinli Kifaf'la da yaşadık. **Sabra ve Şatilla katliamı olduğu sırada, bizler faşist yaptırımlara karşı direndiğimiz için tecrit odasına atılmıştık.** Kitap, gazete, mektup, görüş, her şey yasaktı; ama koşu da dostlarımız sayesinde elimize ulaşan gazetelerden takip ediyor, Filistin halkının çektiği acıları yüreğimizde hissediyorduk. Zorunlu sürgüne gönderilenler *"yine geleceğiz, bizi bekleyin"* diyordu. Bu sözler, Siyonizm'in Filistin halkını yenemeyeceğinin ilanıydı. Hepimizi çok etkilemişti, içimizde Arap ulusundan bir yoldaş onlar için bir şiir yazmıştı.

Şatilla katliamında 11 yaşında olan ve yıllarca Şatilla kamplarında kalan Filistinli Kifaf'la karşı karşıyaydık şimdi. Ne yazık ki, ona bunları anlatacak bir tercüman yoktu yanımızda. Fakat "Hücreler" kitabımızı hediye ettik; Türkiye'den Filistin'e dayanışma duygularımızla Filistin halkının direnişini selamlayarak...

"Bizim de günümüz gelecek"

Konferansta ders niteliğinde başka ortak yanlarımız da vardı. **Ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi veren pek çok örgüt, 2000'li yılların başında "barış" veya "çözüm" adı altında egemenlerle masaya oturmuştu. Fakat sonrasında beklenen "barış" gelmemiş, hatta eskisinden daha kötü bir tablo ortaya çıkmıştı.** Bask, Katalonya, Kolombiya vb. ülkelerden katılımcılar (kimisi canlı yayında konferansa katıldı) *"barış görüşmeleri"*ni yürüten heyetteki yoldaşlarının şimdi hapse olduklarını söyledi.

Bizde de öyle değil mi? "İmralı heyeti" içinde yeralanlar, hatta "akıl adam" diye kendilerinin belirlediği kişiler bile hapis yatmadı mı, çoğu halen hapiste tutulmuyor mu?

Emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin "barış" görüşmelerinin ne kadar sahte olduğu kadar, nasıl birlikte hareket ettiklerinin görülmesi bakımından çarpıcı bir tablo serilmişti gözümüzün önüne. 1990'ların ortalarında başlayıp

2000'lerde iyice yayılan "barış-çözüm" süreçleri, son yıllarda tamamen bitti. Ciddi bir değişiklik olmadığı gibi (çoğunda daha kötüye gitti) süreci yürüten örgüt temsilcileri ya hapsedildi, ya katledildi.

Emperyalistler ve işbirlikçileri tüm dünyada ortak hareket ediyorlar! Yürüttükleri politikalar bile aynı! Ne var ki, onlarla mücadele edenler, birleşik tarzda hareket etmiyor!

Konferansın olumlu yanlarından biri de bu gerçeğin yüzümüze vurulmuş olmasıydı. Acılarda ortaklaşmak yetmiyordu; örgütlenme ve mücadele biçimlerinde de ortaklaşmak gerekiyordu.

İkinci gün, "medya, sanat, hukuk, siyaset" başlıkları altında dört birim oluşturuldu. Buralarda sorunlar ve çözüm yolları tartışıldı, eleştiri ve öneriler sıralandı. Bunlar konferansa sunuldu ve ortak bir metin haline getirilmesi kararlaştırıldı. Kadın tutsaklar başta olmak üzere politik tutsakların yaşadığı sorunları gündemde tutması ve birlikte mücadeleyi örebilmek için "uluslararası ağ" oluşturmak dahil, çeşitli biçimlerin devreye sokulması istendi.

Politik tutsaklar üzerinde bas-kılar artarak sürüyor. Tecrit başta olmak üzere birçok hak gaspı yaşanıyor. **"İdare ve gözlem kurulu" adı altında tutsaklar keyfi biçimde cezalandırılıyor, tahliyeleri geldiği halde bırakılmıyor. Tutsakların sorunlarına daha fazla sahip çıkmak, onları yalnız bırakmamak gerektiği çok açık.** Bu doğrultuda örgütlenmeleri ve mücadeleyi büyütmek ve ortaklaştırmak, yakıcı öneme sahip.

IRA militanı olarak yıllarca hapis yattıktan sonra, Sinn Fein'in temsilciliğini üstlenen Martina Anderson, konuşmasını İrlandalıların çok sevdiği bir sözle bitirdi: *"Bizim de günlerimiz gelecek!"*

Stalin de ikinci emperyalist savaşın sürdüğü, Nazilerin Moskova kapılarına dayandığı günlerde; *"Bizim sokaklarımıza da bayram gelecek"* demişti. Keza katliamlarla sürülen Filistinliler *"yine geleceğiz"* diyerek kararlılıklarını, geleceğe dair umutlarını ifade etmişlerdi.

En zor günlerde bile güzel günlere olan inancı yitirmemek çok önemli. Buna inanıyor ve bunun için mücadele ediyoruz.

"Mertçe"

Meral Akşener, bir kere daha özüne döndü, gerçek yüzünü ortaya serdi.

Sivas'ta yaptığı seçim konuşmasında, MHP'li Sinan Ateş'in torbacılar tarafından öldürülmesini eleştirirken, *"Geçmişte siyasi cinayetlere şahit olduk, ama mertçeydi. Onun için hiçbirimiz korkmadık"* dedi.

Son seçimlerde kitlelere dayatılan "kurtuluş reçetesi"nin en önemli figürü olan, **AKP'ye karşı mücadelenin "vazgeçilmez unsuru" olarak lanse edilen faşist Akşener böyle konuştu!**

Ve hepimiz, faşizmin insanlıkdışı yüzünü bir kere daha ortaya koyan bu sözlerden sonra, "mertçe" işlenen diğer siyasi cinayetlerin neler olduğunu merak ettik!

İşkencede katledilenler, "mert" polislerin "mertçe" icraatları sonucunda mı ölmüştü mesela?

Teşhir masasını tekmeledikten sonra dili kopartılarak öldürülen Remzi Basalak'ı katleden "mert polisler" nerede şimdi acaba?

Ya **İbrahim Kaypakkaya**'ya işkence edenler, onu vahşice katledenler?

Tarihimize "92 Konsepti" adıyla geçen o kapkara vahşet, gözaltında kayıp, faili meçhul yıllarında katledilen-kaybedilen yüzlerce insanımız mertçe mi öldürülmüştü?

Sahi, Meral Akşener tam da o dönemin ortaklarından biri değil mi? **1996 yılında İçişleri Bakanlığı görevini devralırken, "Mehmet Ağar'ın yükselttiği çıta aşağı düşürülmeyecektir" dememiş miydi? "Çıta", "92 Konsepti" adı altında 1990'ların ilk yıllarına damgasını vuran, insanlıkdışı işkenceler, katliamlardı.** Akşener'in İçişleri Bakanlığı yaptığı 1996-97 yıllarında 200'e yakın insan "faili meçhul" cinayetlerle öldürüldü. "92 Konsepti"ni kapsayan 1989-99 yılları arasında katledilenlerin sayısı ise 2000'e yaklaştı.

Akşener'in bu konuşmayı yaptığı Sivas, 2 Temmuz 1993'te Madımak Katliamı ile sarsılmıştı. O katliamı hazırlayan, yöneten, emri uygulayanlar, insanlar içeride diri diri yanarken otelin önünde çılgınlık atanlar mert katiller miydi?

İnsanların diri diri yakıldığı bir başka tarih 19 Aralık 2001'dir. Cezaevlerinde 19 Aralık katliamını gerçekleştirenler, küçücük koğuşların içine yüzlerce gaz bombası atanlar, kimyasal silahlarla insanların bedenlerini eritenler, havalandırmada halay çekenlerin üzerine ateş açanlar da "mert katiller" mi?

Akşener için "mert katil" olmanın kriteri ne acaba? Muhtemelen sadece devletin ve resmi kolluk güçlerinin işlediği cinayetlerle sınırlamıyordur. Sivil faşist köpeklerin, eli kanlı tetikçilerin "devlet için" işlediği cinayetler de Akşener için bu kategoride yer alıyor olmalı.

Mesela **Haluk Kırıcı ve Abdullah Çatlı, 1978 yılında 6 TİP'li öğrencinin vahşi biçimde katledildiği Bahçelievler katliamının failiydiler.** Bu olayda devletle işbirliği öylesine açıktı ki; Haluk Kırıcı idama mahkum edilmişken "yanlışlıkla" serbest bırakıldı, aranır durumdayken evlendi, nikahta Mehmet Ağar nikah şahitliği yaptı. Haluk Kırıcı da "mert katil"lerden biri olmalı.

Sonra **Ali İsmail Korkmaz'ı Gezi Ayaklanması günlerinde bir ara sokakta döverek öldüren fırıncı** da Akşener'in "mert katiller"inden biridir herhalde.

Kürt aydın Musa Anter, Ermeni muhalif gazeteci Hrant Dink, Uğur Mumcu, Berkin Elvan, Sabahattin Ali, Erdal Eren... İsimleri saymakla bitmez.

Cinayet

Söylediği sözün bir "dil sürçmesi" olduğunu varsayanlar var. Oysa bu doğru değil. **Akşener bir faşist kadrodur ve faşist ideolojisinin olağan bakışını üzerimize kusmuştur.** Çünkü faşizm, kendisinden olmayan her kesimi düşman ilan eder ve bu düşmanı yoketmek için her yolu mübah sayar.

Biz faşizmi çok iyi tanırız. Tarih ve yaşam bunun örnekleriyle doludur. **Arjantin'de insanları helikopterlerden okyanusa atanlar, Meksika'da muhalif öğrencileri canlı canlı yakanlar, İngiltere'de Bobby Sands ve arkadaşlarının Ölüm Orucu'nda ölmesine yol açanlar, kölelik kalktıktan**

sonra Mississippi'de siyahları zifte bulayıp yakan Ku Klux Klan'lar... Dünyanın her yerinde devrimci önderleri, muhalif kadroları katledenler, başka ırktan olanlara soykırım gerçekleştirenler, kendi iktidarlarına tehdit gördüklerini yokedenler bu faşist katillerdir.

En çarpıcı örneği ise II. Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında yaşanmıştır. Alman faşizminin sadece Polonya'daki işgal sırasında öldürdüğü insan sayısı 6 milyona yakındır. Yahudileri gaz odalarında yakan, saçlarını, dişlerini toplayarak fabrikalara gönderen, toplama kamplarında en vahşi işkenceleri yürüten, insan bedenleri üzerinde deneyler yapan "mert katiller", Alman faşistleridir.

Faşizm, kendisinden başka herkese düşman olan; kendisinden farklı her kesimi köleleştirmeye, köleleştiremiyorsa yoketmeye çalışan bir rejimdir. Tıpkı Nazım Usta'nın dediği gibi:

*Onlar ümidin düşmanıdır, sevgilim,
akar suyun, meyve çağında ağacın,
serip gelişen hayatın düşmanı.
Çünkü ölüm vurdu damgasını alınlarına :
-çürüyen diş, dökülen et-,
bir daha geri dönmek üzere yıkılıp gidecekler,
Ve elbette ki, sevgilim, elbet,
dolaşacaktır elini kolunu sallaya sallaya,
dolaşacaktır en şanlı elbisesiyle: işçi tulumuyla
bu güzelim memlekette hürriyet.
Bursa da havlucu Recebe,
Karabük fabrikasında tesviyeci Hasana düşman,
fakir köylü Hatçe kadına,
ırgat Süleymana düşman,
sana düşman, bana düşman,
düşünen insana düşman,
vatan ki bu insanların evidir,
sevgilim, onlar vatana düşman...*

Meral Akşener Sivas'ta yaptığı konuşmada *"Geçmişte siyasi cinayetlere şahit olduk ama mertçeydi"* cümlesinin ardından, şu sözlerle devam ediyor: *"Onun için hiçbirimiz korkmadık."*

Biz geçmişte de bugün de, her dönem "namertçe" siyasi cinayetlerle karşı karşıya kaldık. Ama bu namert cinayetlerin, katliamların tarihin akışını değiştirmediyi gördük. Bu namert cinayetlerin insanlık suçu olduğunu ilan ettik. Bu namert cinayetlerin devrim ve sosyalizm savaşımının bir parçası olduğunu anladık. Bu namert cinayetlerin sınıf mücadelesini durduramayacağını, insanlığın bağımsızlık, özgürlük, sosyalizm ve sınıfsız-sömürsüz toplum hedefini engelleyemeyeceğini öğrendik.

Ve hiçbirimiz korkmadık!

Şubat'la doğan...

Tam 45 yıl önce bir Şubat ayında gerçekleşti sancılı doğum... Sancılı olmuştur ama mutlu bir sonla gerçekleşmişti!... Ve çekilen onca acıya, sıkıntıya, zahmete değmişti...

Bu doğumun coşkusunu, heyecanını yaşadığımız günlerdeyiz... Dile kolay, neredeyse yarım asır geçmiş üzerinden... İçinde nice acıların, kayıpların yaşandığı; ama aynı zamanda nice başarılarla, güzelliklere, zaferlere imza atılan 45 yıl...

Şubat'la doğdu ihtilalci komünist hareket... Bu topraklarda yeniden komünist bir partiyi inşa etme kararlılığıyla... Mustafa Suphi'lerin bayrağını devralarak ve o bayrağı göndere çekme iddiasıyla...

Sağ oportünizme, küçük-burjuva maceracılığına karşı ML ideolojiyle kuşanma, çevre-grup tarzına karşı Leninist örgüt modelini yükseltme azmiydi bu. Bir milat, bir nitel sığramaydı.

Onun içindir ki, bu tarih, sadece komünistler için değil; Türkiye işçi sınıfı ve halkları için, Türkiye devrimi için önemli bir tarihtir. Bunun bilincinde olunup olunmadığından, bugünkü durumundan bağımsız bir gerçekten söz ediyoruz.

"Köklerimiz toprakta, tarihten geliyoruz!" dedik, köksüzleştirme-tarihsizleştirme hareketi olan tasfiyeciliğe karşı. Barikat olduk bilincimizle, yüreğimizle, bedenlerimizle... Ve 'yeniden doğduk' küllerimizden, bir kez daha yükselttik Şubat Güneşi'ni!.. Dostlarımıza güven, düşmanlarımıza korku saldık...

'79'dan '98'e 'vardık, varız, varolacağız' iddiasını taşıdık ve her Şubat'ı, bir dönemeç haline getirmeyi başardık...

Şimdi bir Şubat ayında daha 45 yıllık tarihi selamlıyoruz, büyük bir gurur ve coşkuyla.. **Yengileri yenilgileriyle, ama hep onurlu, hep başı dik bir tarih yaratmış olmanın güveniyle yürüyoruz geleceğe... Enginleri fethetme ruhu, işte bu tarihte, bu tarihin onurunda, verdiği güvende saklı...**

Tarihimizden aldığımız güçle bugünü örüyoruz. Savaşa ve faşizme karşı mücadelenin içinde yeniden çeliğe su veriyoruz. Alman şair Brecht'in dediği gibi *"Parti! Milyonlarca omuz demektir / birbirine sıkıca kilitlenmiş / dayanarak ve güç vererek birbirimize / geliriz üstesinden en olmayacak şeylerin..."*

Ayaklarımız her daim bu topraklara bastı. *"Kaçmadık-göçmedik!"* **Tasfiyeciliğin en pespaye hali mültecilikten uzak durduk. Dışardan gazel okumadık hiç bir zaman. İşçi ve emekçilerin, halkımızın arasındaydık en kötü günlerinde bile. Onlarla katlandık zorluklara, her tür acıya.** Faşizmin tüm saldırılarını birlikte göğüsledik ve göğüslemeye devam ediyoruz. Ve elbette direnişin, mücadelenin, zaferlerin gururunu da birlikte yaşadık...

Onun içindir ki, teorimiz kadar, politika ve taktiklerimiz de, eylem ve sloganlarımız da isabetli oldu. "Dün dündür" pragmatizminden uzak, kendi içinde tutarlı bir siyasal hattın, devrimci duruşun simgesi olduk. Rüzgara göre bir o yana bir bu yana savrulmadık hiç bir zaman. Yaygınlaşan parlamentarizme prim vermedik, baskın olan hareketlerin dümen suyuna girmedik... Bağımsız politik hattımızı ve dik duruşumuzu koruduk...

Çünkü bize yol gösteren hep *"kutup yıldızı"*ydı. Rotamızdan şaşmadan dalgaları yara yara yol aldık...

Bu tarih sadece bir direniş tarihi değildir! **O direnişi yaratan ML ideolojik-siyasal birikim, Leninist örgüt çalışma tarzı, kadro tipi ile harlanmış bir bütündür...** Bu bütünün imbiğinden süzülerek yaratılan geleneği, geleceğe taşıyoruz büyük bir inanç ve kararlılıkla...

Stalin, *"bir partinin en büyük avantajı, gençliğin dinamizmi ile yaşlıların tecrübesini birleştirmektir"* der. Bunu başarabildiğimiz ölçüde geleceğimizi garantiye alacağız ve biz kazanacağız!

Selam olsun Şubat'la doğan kızıl güneşe... Selam olsun göndere çekilmiş bir bayrak gibi hep önümüzde giden şehitlerimize... Onlara bu hareketi büyütme, devrimi gerçekleştirme sözümüz var. Sözümüzü tuttuk, tutacağız!...

Özak işçileriyle dayanışma

Urfa'da Birtok-Sen'e üye oldukları için işten atılan Özak işçileri, direnişlerini İstanbul Zeytinburnu'nda ki Özak Holding önüne taşıdılar.

Özak işçileri Urfa'da iki ay boyunca çeşitli eylemler yapmış, birçok defa polis saldırısı ile karşı karşıya kalmış, gözaltına alınmışlardı. Şimdi de direnişlerini İstanbul'daki Özak Holding önünde saat 10.00-15.00 arasında çadır direnişi ile sürdürüyorlar. Levi's, Zara gibi büyük tekellere üretim yapan Özak Tekstil işçileri, bu firmaların da Özak'a boykot uygulamasını istiyorlar.

İstanbul'da kurulan Özak İşçileriyle Dayanışma Platformu'nun çağrısıyla, direnişin 63. günü olan 28 Ocak'ta Bakırköy'de dayanışma eylemi yapıldı. Özgürlük Meydanı'ndaki eylem saat 14'te ajitasyon konuşmalarıyla başladı. Ardından Özak işçileri adına Seher Gülel, hazırlanan basın açıklaması okundu. Açıklamada yaşanan süreç ve devletin saldırılarına değinildi, Özak işçilerinin talepleri bir kez daha işçilere ve emekçilere duyuruldu.

İşçiler taleplerini şöyle sıralıyorlar: İşten atılan arkadaşlarımız işe geri alınsın! Eylemde geçen günlerimizin ücretleri ödensin! Sendika seçme, sendikal örgütlenme ve temsil edilme hakkımıza saygı gösterilsin! Bu taleplerin güvence altına alınması için üyesi olduğumuz BİRTEK-SEN ile karşılıklı protokol imzalsın!

Filistin'e destek eylemi

Filistin'de işgale Son Kampanya Grubu, patronların İsrail ile süren ilişkilerini protesto etmek için, MÜSİAD binası önünde eylem yaptı.

12 Ocak günü, saat 19.30'daki eylem öncesinde, polis Yenibosna'da bulunan MÜSİAD binasını ablukaya aldı. "MÜSİAD İsrail'le ticari ilişkileri kes! Filistin'de işgale son" pankartının açıldığı eylemde yapılan ajitasyon konuşmasında MÜSİAD'ın bir yandan İsrail'le her türlü ticaret ilişkisini sürdürdüğü, bir yandan da sahtekarca Filistin'e destek mitingleri düzenlediği vurgulandı.

Yapılan basın açıklamasında, Türkiye'nin İsrail'le tüm ticari, kültürel, siyasi, askeri ilişkilerinin kesilmesi istendi. Filistin halkının gerçek dostlarının devrimciler, işçiler ve emekçiler olduğu söylendi. Eylem sloganlarla bitirildi.

Hrant Dink, vurulduğu yerde anıldı

17 yıl önce devlet destekli sivil faşist katiller tarafından öldürülen Hrant Dink vurulduğu yerde anıldı.

19 Ocak günü Hrant'ın ailesinin ve arkadaşlarının çağrısı üzerine kitleler, vurulduğu yer olan Agos gazetesinin önünde toplandı. Anmaya PDD okurları da Hrant'ın resimlerinin olduğu PDD imzalı dövizlerle katıldı.

Anma saatinden önce Ermeni ezgileri çalmaya, sloganlar atılmaya başlandı. Anma için hazırlanan metni Oya Baydar okudu. Metinde Hrant'ın yaşamının ırkçılığa karşı mücadele içinde geçtiği, halkların kardeşliğini savunduğu ve bunun mücadelesini verdiği; bu nedenle faşistlerin hedefi haline geldiği anlatıldı. Konuşmalarda Gezi tutsaklarından da sözedildi. Ayrıca Gezi davası tutsaklarından, Hrant'ın arkadaşı Çiğdem Mater'in de yolladığı mesaj okundu. Konuşmaların ardından anma sonlandırıldı.

☆ 1 Şubat 1979- Abdi İpekçi öldürüldü

Milliyet Gazetes'i'nin genel yayın yönetmenliğini yaptığı sırada, Mehmet Ali Ağca, Abdullah Çatlı, Oral Çelik gibi faşistler tarafından düzenlenen bir suikastle öldürüldü. Devletin yönlendirdiği sivil faşistler yargılanmadığı gibi, resmi görevlerle yurtdışına gönderildi.

☆ 10 Şubat 1969- 6. Filo eylemi

Amerikan emperyalizminin Türkiye kıyılarına asker çıkarmak istemesini, İstanbul ve Ankara'da öğrenciler protesto ettiler. 16 Şubat'ta gerçekleşen ve bu kez çoğunluğunu işçilerin oluşturduğu protesto eylemine ise, devlet destekli dinciler saldırdı. "Kanlı Pazar" olarak tarihe geçen olaylar yaşandı. Ali Turgut Aytaç ve Duran Erdoğan, bıçak ve şişlerle katledildiler. ABD'nin 6. Filosu'nun protestosu ve ABD askerlerinin İstanbul'da denize dökülmesi, sadece gençlik hareketi açısından değil, Türkiye devrimci hareketi açısından da önemli bir yere sahiptir.

☆ 11 Şubat 1925- Şeyh Said isyanı

Elazığ'ın Eğil bucağı Piran köyünde başlayan ayaklanma yaklaşık iki ay sürdü. Devlet, bu ayaklanma karşısında seferberlik ilan etti. Takrir-i Sükun Kanunu çıkardı, Türkiye'deki sol muhalefeti de baskı altına aldı. Şeyh Said ve beraberindekiler, Varto yakınlarında yakalandılar ve Diyarbakır'da idam edildiler. Şeyh Said isyanı, Kürt isyanları içinde önemli bir yere sahiptir.

☆ 13 Şubat 1967- DİSK kuruldu

1960'lı yıllarda, işçi sınıfı hızla büyüyor ve militan eylemlere başvuruyordu. Bu durum, Türk-İş'in ihanetçi çizgisini zorlamaya başladı. Paşabahçe Şişecam grevi devam ederken, Türk-İş'in grevi bitirme kararını

işçiler kararı tanımadı. Türk-İş üyesi olan Lastik-İş, Maden-İş, Basın-İş ve Kristal-İş, Paşabahçe işçilerine destek verdiler. Türk-İş bu sendikaları geçici olarak konfederasyondan ihraç etti. Bu sendikalar, yanlarına bağımsız sendikaları da alarak, 15 Temmuz 1966'da Sendikalar Arası Dayanışma Örgütü'nü (SADA) kurdular. SADA fiilen alternatif bir konfederasyon gibi çalışmaya başladı. Ardından 13 Şubat 1967'de, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu DİSK'i kurdular.

☆ 17 Şubat 1600- Giordano Bruno yakıldı

İtalya'nın Napoli şehrinde doğan Giordano Bruno, filozof, astronom, matematikçi ve yazardı. 1576 yılında kiliseye başkaldırısı yüzünden hakkında dava açıldı. Tüm işkencelere rağmen fikirlerinden vazgeçmedi. Konuşarak halkı etkilememesi için ağız bağlanan Bruno, Cempodi Flori meydanında diri diri yakılarak öldürüldü. Ama bilimsel ilerleme nedeniyle gericiliğin saldırısına uğrayanların önemli bir simgesi oldu.

☆ 18 Şubat 1993-DEP Bombalandı

Demokrasi Partisi'nin (DEP) Ankara'daki Genel Merkezi kontrgerilla tarafından bombalandı; bir kişi öldü öldü, 22 kişi de ağır şekilde yaralandı.

☆ 19 Şubat 1972- Ulaş Bardakçı katledildi

'68 devrimci kuşağının önderlerinden Ulaş Bardakçı, Arnavutköy'de bir evde polis tarafından kuşatıldı. Ulaş, kendinden önce şehit düşen yoldaşları gibi son kurşununa dek çatışarak şehit düştü.

☆ 21 Şubat 1965- Malcolm X öldürüldü

Etkili konuşma yeteneğiyle büyük bir taraftar kitlesi kazanan Amerikalı, ünlü siyah Müslüman lider Hacı Malik Şahbaz (Malcolm X) Harlem'de vurularak öldürüldü.

☆ 21 Şubat 1934- Cesar Sandino katledildi

Nikaragualı gerilla önderi Augusto Cesar Sandino, ulusal muhafızların komutanı Somoza'nın adamları tarafından kaçırılarak öldürüldü. 1979'da Nikaragua'da iktidarı ele geçiren devrimci "Sandinista Ulusal Kurtuluş Cephesi" (FSLN) adını bu halk kahramanından aldı.

23 Şubat 1918- Kızılordu kuruldu

Ekim Devrimi'nin üzerinden henüz birkaç ay geçmişti. İç karışıklıklar, tümüyle kontrol altına alınamamıştı. Yeni biten bir savaşın tahribatlarıyla ülke ekonomisi felç olmuş, halk korkunç bir sefalet içinde yaşıyordu. Ama Alman emperyalizminin saldırısı, bir anda ülkenin devrimci bir kabarışla muazzam bir seferberliğe neden oldu. Ekim devrimini yaratan proletarya, Parti'nin çağrısına, Kızıl Ordu alayları oluşturarak cevap verdi. Alman işgalcilerinin geri püskürtüldüğü gün olan 23 Şubat 1918, Kızıl Ordu'nun doğum günü ilan edildi.

Devrimin ilk yıllarında sadece Alman ve Japon emperyalizminin ordularıyla değil; Kolçak ve Denikin gibi, karşıdevrimin uşaklarıyla da savaştlar. 1918-22 yılları Kızıl Ordu'nun en zorlu dönemiydi. Savaşçıların pek çok şeyi eksikti, ama önemli bir şeye sahiptiler: Sosyalizm inancına ve başarıma kararlılığına. İlk günlerin, ellerinde derme çatma silahları bile olmayan proleter gönüllüleri, dünyayı dize getiren yiğit savaşçılara, komutanlara dönüştü.

İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda, Almanların bütün saldırılarında başarı kazanmış olan 'Beşinci Kol' faaliyeti ve 'Yıldırım Savaşları', Sovyet topraklarında hiçbir işe yaramadı. Moskova kuşatması sırasında, doğrudan Stalin'in başında olduğu birlikler, şehrin sokaklarında ev ev çarpıştılar.

Savaş başladığında, ilk 9 haftada Kızıl Ordu'nun kayıpları, emperyalist ülkelerin aklını durduracak kadar çoktu. Fakat aynı ordu, 1945 Mayıs'ında Berlin'deki Reichstag'da (Alman parlamento binası) kızıl bayrağı dalgalandı. Kızıl Ordu'nun zaferi, sosyalizmin zaferiydi.

☆ 24 Şubat 1848-

Komünist Manifesto Yayınlandı

Marx ve Engels tarafından kaleme alınan Komünist Manifesto, işçi sınıfının siyasal mücadelesinin nedenlerini ve hedeflerini bilimsel biçimde ortaya koyan ilk siyasal metindir. Aynı zamanda proletaryanın siyasi partisinin ilk devrimci programı olma özelliği taşır. Farklı dillere en fazla çevrilen ve en fazla basılan bir broşürdür. 150 yıl kadar önce "Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz" diye seslenen Komünist Manifesto, bugün de güncelliğini ve tarihsel gerçekliğini korumaktadır.

☆ 26 Şubat 1984- Şair Hasan

Hüseyin Korkmazgil öldü

"İşime karım dedim, karıma Kavel diyeceğim / Ve soluğum tükenmedikçe bu doyumuz dünyada, / Güneşe karışmadıkça etim / Kavel grevcilerinin türküsünü söyleyeceğim" şiiri başta olmak üzere işçi ve emekçilerin mücadelesine dair birçok şiiri bulunan devrimci-demokrat bir şair olarak ölümsüzleşti.

☆ 27 Şubat 1933- Reichstag provokasyonu

Reichstag (Alman Parlamento Binası) Naziler tarafından genel seçimlere bir hafta kala kundaklandı. Faşist Hitler hükümeti, yangının bir komünist tarafından çıkarıldığını öne sürdü. Bulgaristan Komünist Partisi Genel Sekreteri George Dimitrov, bu suçlama ile tutuklandı. Dimitrov, faşizmi yargılayan ünlü savunmasını bu davada yaptı. Yürütülen uluslararası kampanya ile Dimitrov serbest bırakıldı. Yangını Van der Lubbe adında birinin üzerine atıldılar ve onu idam ettiler.

28 Şubat 2015- Türk edebiyatının en önemli yazarlarından Yaşar Kemal hayatını kaybetti.

Şubat Ayında Şehit Düşen İhtilalci Komünistler

9 Şubat 1978- Atilla Acartürk

İhtilalci komünistlerle 1974 yılında tanıştı. Ankara'da öğrenci iken anti-faşist mücadelenin ön saflarında yer aldı. Faşistlerin kurduğu bir pusuda şehit düştü.

17 Şubat 1996- Nurettin Demir

Daha 18 yaşında iken, kuruluş yıldönümü için gerçekleştirilen bir korsan gösteride çatışarak şehit düştü.

22 Şubat 1980- Hacı Köse

İskenderun işçi ve emekçilerinin doğal önderiydi. Bir bildiri dağıtımı sırasında HK'lılar tarafından kurşunlandı. Yaralı olarak kaldırıldığı hastanede yoldaşları tarafından kaçırılmak istendi. Ancak ağır yaralı olmasından dolayı vazgeçildi. O haliyle işkenceye alındı ve işkencede katledildi.

Yerel yönetimler üzerine- II

Geçen sayımızda, yerel yönetimlerin (belediyelerin) kentlerin ortaya çıkışıyla oluştuğunu; bugünkü anlamda kentlerin ise, kapitalizmle birlikte meydana geldiğini, tarihsel süreciyle birlikte ortaya koyduk.

Kapitalizmin ilk geliştiği yer olan İngiltere, kapitalist kentlerin de ilk oluştuğu ülkeydi. "Belediye" kavramı ilk olarak 1789 Fransız Devrimi sonrası "kurucu meclis" tarafından kullanılmıştı; fakat belediyenin tüzel kişilik kazanması, İngiltere'de 1835 yılında gerçekleşti.

Kentler, üretimin ve ticaretin merkezi durumuna gelince, burjuvazinin artan işgücü ihtiyacıyla birlikte kırdan kente doğru akın başlamış, sayıları sürekli ve hızla artan bu kitlenin asgari kentsel ihtiyaçlarını karşılama zorunluluğu, belediyeleri doğurmuştu. Ve belediyeler, "sermayenin yeniden üretimini sağlamak" için, burjuvazinin vazgeçemediği kurumlar haline gelmişti.

Engels, "İngiltere'de emekçi sınıfının durumu" adlı yapıtında, 19. yüzyılın Manchester kentini anlatırken, esasında bugüne dek uzanan "kapitalist kent"lerin genel fotoğrafını da çekmiştir. **Bir yanda üretimi, zenginliği, modernliği; diğer yanda sefaleti, yoksulluğu, açlığı ile, kentlerin birbirine zıt "ikili özelliği"ni sergiler.** O günden bu yana her kentin esasında "iki kent" olduğu ve bu özelliğin giderek daha net çizgilerle ayrıştığı, arasındaki uçurumun derinleştiği görülecektir.

Üretici güçlerin kentlerde toplanması, sınıfsal çelişkilerin en yoğun, en çıplak ve çarpıcı haliyle buralarda yaşanmasını getirdi. Dönemin devrimcilerinin, sosyalistlerin yerel yönetimlere ilgisi bundandır. Sömürüye, işsizliğe, yoksulluğa karşı mücadelenin merkezi, kentler olmuştu artık. "Belediye sosyalizmi" bu koşullarda doğdu. 1870 yılında İngiltere'de ortaya çıkan bu akım, 1900'lerin başında ise "Fabian Topluluğu" tarafından teori düzeyine yükseltildi.

Marksizmin ortaya çıkışıyla birlikte "Belediye Sosyalizmi" başta olmak üzere yerel yönetimler hakkında ham hayaller yayan ütöpik görüşler mahkum edildi. Ne var ki, bunun tezahürlerini günümüzde de

görebiliyoruz. Bunları yeri geldikçe anlattık, anlatmaya devam edeceğiz.

Aynı zamanda düzen-içi bir mevzi olarak yerel yönetimlerin nasıl kullanılması gerektiği, "devrimci-halkçı belediyeciliğin" neleri içerdiği, bu doğrultuda ne gibi örnekler yaratıldığı, bundan sonra ne yapılması gerektiği üzerinde duracağız. Yerel seçimlerin öngününde "nasıl bir belediyecilik" hedeflediğimizi bugüne dek yapılanlar üzerinden tartışmalı, yeni örnekler yaratma çabasına girmeliyiz.

"Devrimci-halkçı"

yerel yönetimlerin kökleri

Öncelikle şunu belirtelim; insanlığın ileriye doğru attığı her adım, büyük mücadeleler sonucunda gerçekleşti. Kapitalist toplum içinde elde edilen kazanımlar da öyle...

Marks'ın dediği gibi "*sermaye, kan, irin ve pislik içinde*" gelmiştir. Bununla birlikte kendini yokedecek en devrimci sınıfı, işçi sınıfını yaratmıştır. **Başta işçiler olmak üzere ezilen kesimlerin mücadelesi ve proleter devrimler korkusuyla, burjuvazinin geri adım atmak zorunda kaldığı dönemler, konular oldu.** "Vahşi kapitalizm"den adım adım demokratik hak ve özgürlüklerin tanındığı, daha insani çalışma ve yaşam koşullarının sağlandığı "sosyal devlet" haline dönüşmesi gibi...

Yerel yönetimlerdeki her olumlu gelişmeyi de böyle kavramak gerekir. Yerel yönetimlerin halka en yakın yönetim birimi olması ve yönetime katılım kolaylığı sağlaması, komünist ve devrimcileri bu yönetimlerle ilgilenmeye, daha demokratik ve özerk bir hale getirmeye itmiştir.

Katılımcı, üretici, halkçı (toplumcu) belediyecilik anlayışının gelişmesinde, "Paris Komünü"nin önemli bir yeri vardır mesela. Komün, yerel örgütlenme ve mücadelenin çok ötesinde bir anlama sahiptir; ama yerel yönetimler açısından da tarihi bir işlev görmüştür. **En başta bir kentin dışarıdan hiçbir yardım almaksızın kendi özkaynakları ile kamu hizmetlerini sağlayabileceğini gösteren devrimci bir çıkıştır.** Sonrasında Avrupa'da gelişen "kırmızı belediyeler"in, Türkiye'de Fatsa dahil "devrimci-halkçı belediyecilik" anlayışının esin kaynağı olmuştur.

Günümüzde belediyelerin başat sorunu olan konut ve arsa üretimi, kırsal kesimden gelen kitlelere dönük siyasal-kültürel eğitim, niteliksiz işgücüne beceri kazandırılması, herkese iş olanağının yaratılması, yönetimin demokratik-katılımcı niteliği, kentsel rantların toplum yararına kullanılması gibi pek çok konuda Komün bir örnek oluşturmuş, yol açmıştır. Yine **Komün'ün hedefleri arasında olan, fakat ömrünün kısalığından dolayı başaramadığı "komünler arası birlik", sonrasında "belediyeler birliği"nin oluşmasına fikrî öncülük yapmıştır.**

Katılımcı, üretici, halkçı (toplumcu) belediyecilik anlayışının gelişmesinde, "Paris Komünü"nin önemli bir yeri vardır. Komün, en başta bir kentin dışarıdan yardım almaksızın kendi özkaynakları ile kamu hizmetlerini sağlayabileceğini gösteren devrimci bir çıkıştır. Sonrasında Avrupa'da "kırmızı belediyeler"in, Türkiye'de Fatsa dahil "devrimci-halkçı belediyecilik" anlayışının esin kaynağı olmuştur. Günümüzde belediyelerin konut, işsizlik, siyasal-kültürel eğitim, yönetimin demokratik-katılımcı niteliği, kentsel rantların toplum yararına kullanılması gibi pek çok konuda örnek oluşturmuştur.

Komün'den sonra "ütopik sosyalistler" in geliştirdiği "belediye sosyalizmi" yerel yönetimlerin demokratikleşmesi, çalışma koşullarının iyileşmesi, iş ve ücret güvencesi gibi bir takım hakların kazanımında önemli bir rol oynar. İngiltere'de Birmingham ve Londra belediyesinin gaz, su, ulaşım, sağlık ve aydınlanma sorunlarının çözümünde etkili olurlar. Ardından Avrupa'nın değişik kentlerinde (Budapeşte, Münih, Verona, Lille vb.) ekmek fabrikaları, çocuk ve yaşlı kreşleri, halk sağlığı birimleri gibi hizmetlerin verilmesine öncülük ederler.

Rusya'da gerçekleşen 1917 Ekim Devrimi, işçi ve emekçilerin, ezilen halkların mücadelesinin büyüyen, burjuvaziye ise titreten tarihsel olayların başında gelir. **Sosyalist Sovyetler Birliği'nde her gelişme, emperyalist-kapitalist ülke halklarına örnek olmuş ve o doğrultuda mücadelelerinin yükselmesini sağlamıştır.** Kapitalizmin "sosyal devlet" e yönelmesi, yükselen devrim tehdidi karşısında, egemenlerin atmak zorunda kaldığı bir geri adımdır. ABD'de başlayıp tüm kapitalist sistemi saran 1929 bunalımı, bu geçişi daha yakıcı ve zorunlu kılmıştır. Ekonomide Keynes'in görüşlerinin yaşama geçmesi bu sayede gerçekleşir. Keynes, yoksulluk ve işsizlik gibi kapitalizmin doğurduğu sorunları hafifletmek için, devletin etkin rol oynamasını savunmuş; kapitalizmin krizden kurtulmasının yolu olarak da, devletin ekonomiye el atmasını, yeni istihdam alanları açmasını ileri sürmüştür.

Kapitalizmin krizinin aşılmasında Keynesyen politikalar kadar, ikinci emperyalist savaşın da rolü vardır. Savaş sonrası dünyanın üçte biri "sosyalist blok" içinde yer almıştır. Bu durum, demokratik hak ve özgürlüklerin dünya ölçeğinde gelişmesine, "sosyal refah devleti" nin yayılmasına yol açar. Aynı zamanda **ulusal bağımsızlıkların ve etnik kimliklerin tanındığı, "vatandaş" kavramının öne çıktığı bir dönemi başlatır. Ücret, vergi ve sosyal güvenlik politikalarında işçi ve emekçiler lehine önemli kazanımlar elde edilir.** Yoksulların dinsel ya da gönüllü kuruluşların yardımlarına ya da zenginlerin vicdanına bırakılması yerine, devletin vatandaşlarına temel ekonomik-sosyal

hakları sağlamakla yükümlü olduğu bir anlayış hakim olur. **Bu durum, belediyelerin de alanlarını genişletmeye ve '70'lerde yaygınlaşan "toplumcu-halkçı belediyecilik" anlayışının yerleşmesine de zemin hazırlamıştır.**

Bunda 1967'de İtalya ve Fransa'da başlayan grevlerin, '68 öğrenci hareketinin de rolü vardır kuşkusuz. İşçilerin desteğini alan '68 hareketi, kitlelere moral ve cesaret vermiştir. Avrupa'nın neredeyse tüm kentlerinde emekçi kesimler, kentsel hizmetler için harekete geçmiş, eylemler yapmıştır. **Ücret artışı, konut, ulaşım, eğitim ve sağlık hizmetleri o yılların öne çıkan talepleridir.**

Dünya gelinde yaşanan bu gelişmeler, Türkiye'yi de etkiledi. Sadece dışarda değil, içerde de çok ciddi değişimler, alt-üst oluşlar söz konusuydu. Türkiye tarihinin en yaygın ve kitlesel halk hareketi yaşıyordu. Komünist ve devrimci örgütlerin en gelişkin olduğu, kitlelerle buluştuğu bir dönemdi aynı zamanda. '70'li yıllara damgasını vuran "devrimci-halkçı" yerel yönetimlerin gelişip yayılması bu koşullarda gerçekleşti.

Osmanlı'dan Türkiye'ye belediyecilik

Belediyeler, kapitalizmin gelişmişlik düzeyine bağlı olarak evrimleştiği için, bizde belediyecilik Avrupa ve ABD'ye göre çok geç gelişmiştir. **Batı'da yerel yönetimlerce yerine getirilen kentsel hizmetler, Osmanlı'da esnaf örgütleri, vakıflar tarafından gerçekleştiriyordu.** Fakat kentlerin büyümesi, ticaretin gelişmesi ve kapitalist-sömürgeci devletlerin baskısıyla, belediyelerin kurulması zorunlu hale geldi.

Osmanlı Devleti'nde ilk belediye, 1856 yılında Beyoğlu-Galata bölgesinde kuruldu. Başında hükümetçe atanan "Şehremini"nin bulunduğu Beyoğlu-Galata semtlerini içine alan bu belediye, Türkiye'de modern belediyeciliğin başlangıcı sayılır.

Bu dönemde "levanten" denilen büyük liman kentlerinde ticaretle uğraşan Müslüman olmayan azınlıklara, -sömürgeci ülkelerin de baskısıyla- bazı ayrıcalıklar tanınmıştı. Bu kesimlerin

II. emperyalist savaş sonrası ulusal bağımsızlıkların ve etnik kimliklerin tanındığı, "vatandaş" kavramının öne çıktığı bir dönem başlar. Ücret, vergi ve sosyal güvenlik politikalarında işçi ve emekçiler lehine önemli kazanımlar elde edilir. Bu durum, belediyelerin de alanlarını genişletmeye ve '70'lerde yaygınlaşan "toplumcu-halkçı belediyecilik" anlayışının yerleşmesine zemin hazırlamıştır. Bunda 1967'de İtalya ve Fransa'da başlayan grevlerin, '68 hareketinin de rolü vardır kuşkusuz. Avrupa'nın neredeyse tüm kentlerinde emekçi kesimler, kentsel hizmetler için harekete geçmiş, eylemler yapmıştır. Ücret artışı, konut, ulaşım, eğitim ve sağlık hizmetleri o yılların öne çıkan talepleridir. Dünya gelinde yaşanan bu gelişmeler, Türkiye'yi de etkiledi.

işyerleri Beyoğlu-Galata bölgesindeydi. İlk oteller ve bankalar burada kurulmuştu. Dünya ile ticaret Karaköy Limanı'ndan yapılıyordu. Dolayısıyla İstanbul'un en gelişkin bölgesiydi. Zaten ticari faaliyet, limanları, demiryollarını, otelleri, bankaları; buralarda çalışacak insanların barınma, beslenme gibi ihtiyaçlarını karşılamayı gerektiriyordu.

Bir diğer faktör ise, **Kırım Savaşı'dır.** Dünya üzerinde hegemonya kavgası veren İngiltere ve Fransa'nın Rusya'ya karşı başlattığı savaş, Osmanlı'yı da içine çekmişti. İngiliz ve Fransız askerleri İstanbul'a yığılmış ve onların ihtiyaçlarını giderecek mekanlara, hizmetlere ihtiyaç duyulmuştu. İstanbul'da ilk defa bir sokağın aydınlatılması, bu dönemde yapıldı.

İl Özel İdarelerinin kurulması da belediyelerle aynı döneme rastlar. 1864 tarihli yasa ile vilayet şeklinde örgütlenme modeli benimsenmiştir. Her vilayette il genel meclislerinin benzeri yerel meclislerin kurulması öngörülmüştür. Fakat bu meclisler "danışma meclisi" niteliğinin ötesine geçemedi. Çünkü kararlar vali tarafından alınmakta ve merkezi yönetim uygun görüldüğü taktirde yaşama geçmekteydi.

Sonuçta Osmanlı Devleti'nde belediyenin kurulması, tarihsel bir zorunluluktan ziyade, fakat ilk kurulan Beyoğlu-Galata Belediyesi (6. Daire-i Belediyesi olarak da geçer), bütçe yetersizliği yüzünden işlemez hale geldi. Ta ki, 1876'da Meşrutiyet ilan edilene dek. Meclisin çıkardığı 1 numaralı karar, **"Yerel Yönetimler Yasası" oldu. Kentleşme de bu dönemde gelişmeye başladı.**

Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı'nın son 50-60 yıllık belediye deneyimini devraldı. Türkiye'nin ilk belediyecilik sınavı da Ankara oldu. Ankara'nın başkent yapılması, o güne kadar Anadolu'nun herhangi bir kasabasını kentleştirmeyi gerektiriyordu çünkü.

Yerel yönetimlerle ilgili ilk yasal düzenleme, 1930 yılında yapılan 1580 sayılı Belediyeler Kanunu'dur. Buna göre, belediye meclisi seçimle oluşuyor, fakat başkan atamayla belirleniyordu. Ankara ve İstanbul belediye başkanları ise,

kentin valisiydi. 1933 yılında bugünkü İller Bankası'nın selefi olan Belediye Bankası kuruldu. Aynı yıl "Umumi Hıfzıssıhha Yasası" ile "Belediye Yapı Yolları Yasası" çıkarıldı. Bu yasalarla kentlerin çağdaş görünümüne kavuşması, kamu hizmetlerinin halka taşınması hedeflendi. Çünkü kentlerin estetik sorunu kadar, sağlık sorunları da vardı.

Yerel yönetimlerle ilgili yasalara göre oldukça "demokratik" olduğu söylenir. Yasayı hazırlayan Şükrü Kaya, "biz bu yasayı, belediye sosyalizminden ilham alarak hazırladık" diyor. Belediyelerin "kurucu yasası" olarak anılması, -birçok değişikliğe uğrasa da- günümüze kadar gelmesi boşuna değil. O yıllar Köy Enstitüleri dahil pek çok yenilik, Sovyetler Birliği'nin etkisi altında gerçekleşiyor.

Diğer yandan dünya genelinde kapitalizm kriz içinde olması, KİT olarak adlandırılan kamusal kurumların oluşumunda önemli bir unsur. Sonuçta merkezi düzeyde devlet kapitalizmine geçiliyor, bu durum yereller için de geçerli. Yerel yönetimler, kapitalist yeniden üretimin sürdürülmesi için gerekli koşulların yerine getirilmesiyle yükümlü kılınıyor. Ve belediye kaynakları, sanayi-ticaret sermayesine, müteahhitlere aktılıyor. "Tek parti dönemi"nin avantajıyla, merkez-yerel ilişkisi de yaşanmıyor.

İkinci emperyalist paylaşım sonrası kapitalizmin Türkiye'deki gelişimine koşut biçimde kentler de büyüyor. 1930'lu yıllarda büyüyen tek kent, yüzde 6 oranıyla Ankara iken, 1950'lerde neredeyse bütün kentler yüzde 6 civarında büyüme gösteriyor.

Bu koşullarda belediyecilik yeni bir safhaya giriyor. Tabii bu, birçok sorunu da beraberinde getiriyor. Gecekondulaşma, çarpık büyüme, salgın hastalıklar vb...

Nesnel gelişmelere bağlı olarak kitlelerin istemleri ve eylemleri de artıyor. Bu durum yerel yönetimler anlayışını değiştirmek zorunda bırakıyor. **1961 Anayasası, yerel yönetimler açısından da yeni bir dönemdir. Belediyelerin daha demokratik, özerk ve güçlü yapılar olması yönünde adımlar atılır.** 1963 yılında çıkarılan yasa ile birlikte, belediye

başkanları da artık seçimle yönetime gelecektir.

"Halkçı-toplumcu belediyecilik" anlayışı

1960'lı yıllar, Türkiye'de kırdan kente akımın en yoğun yaşandığı yıllardır. Sanayileşme ve kentleşmede büyüme, göç dalgasını; o da kentsel sorunları artmıştır.

Fabrikalar kentlerde kurulmakta, işgücü ihtiyacı sürekli artmaktadır; fakat bu işgücüne uygun kentler inşa edilmemiştir. Barınma sorunu başta olmak üzere ulaşım, yol, su, elektrik gibi devasa sorunlar birikmiştir. Konut ve toplu taşımada yetersizlikler, köyden kente göçen "yeni kentliler" tarafından "gecekondu" ve "dolmuş" gibi kente özgü olmayan çözümlerle karşılanır. **Kentsel-toplumsal hareketler de bu dönemde başlar. Türkiye'de "toplumsal belediyecilik" bu mücadelelerden doğurur.**

Devrimci hareketlerin güçlendiği bu dönemde, CHP gibi bir devlet partisi, kendini "sol"a yerleştirir. 1965'te Ecevit'in başkanlığında CHP, "ortanın solu"nda konumlanacaktır. 1973 yılındaki yerel seçimlerde ise büyük kentlerin belediyelerini CHP kazanır. Böylece Türkiye'de ilk kez hükümet ve belediyeler farklı partilerin eline geçer. Hükümette Demirel'in başını çektiği sağcı-faşist partiler varken, belediyeler "ortanın solu" CHP'nin elindedir.

Bu durum hükümetin yereller üzerindeki baskısını arttırmayı getirmiştir. CHP'li belediyeleri başarısızlığa uğratmak için mali yönden sıkıştırma başta olmak üzere her tür baskı aracı devreye sokulur. **İşçi ücretlerini bile ödeyemez hale gelen CHP'li belediyeler "kaynak sorunu"nu çözmekle karşı karşıyadır.** Bunun için çeşitli yöntemlere başvururlar. Bunlar arasında elektrik paralarını Türkiye Elektrik Kurumu'na ödememek, işçilerin sigorta primlerini SSK'ya yatırmamak gibi yasaları delen fiili-meşru biçimler de vardır. (Önümüzdeki dönem işbaşına gelecek "devrimci-halkçı belediyeler" in de bu tür fiili biçimlere ihtiyacı vardır.)

CHP'li belediyelerin o dönem yaşadığı sıkışma, "kaynak

yaratan" ve "üreten" belediyecilik anlayışının gelişmesine zemin oluşturmuştur. Belediyelerin kendi gereksinimlerini üretmeye başlamaları, bu döneme rastlar. Asfalt ve ekme fabrikaları açılır, toplu taşımaya öncelik verilir, toplu konutlara başlanılır, tanzim satış mağazaları kurulur vb... Tariş, Çukobirlik, Antbirlik gibi devletin elindeki kooperatiflerin malları tüketiciye aracısız ulaştırılır. Ayrıca halkın yönetime katılımını sağlayan "kent kurultayları" gibi biçimleri devreye sokarlar. Hükümet baskısından kurtulmak, bilgi ve araç paylaşımında bulunmak, birlikte hareket etmek için bölgesel belediye birlikleri kurulur. Marmara ve Boğazlar Birliği başta olmak üzere yurdun değişik bölgelerinde benzer amaçlarla birlikler oluşturulur.

1973-77 arasında İstanbul'da Ahmet İsvan, Ankara'da Vedat Dalokay bu yeni belediyecilik anlayışının önde gelen isimleridir. Öncesinden oluşmuş bir programları yoktur. **Hükümet baskısının yanı sıra, esas olarak halkın artan talepleri ve mücadelesi, "toplumcu belediyecilik" anlayışını doğurmuştur.**

Bu uygulamalar, 1977 seçimleri öncesinde, "demokratik, katılımcı, üretici, birlikçi, kaynak yaratıcı, toplumsal tüketimi geliştirici" ilkeler olarak sıralanacak ve sosyal-demokrat belediyeciliğin programı halini alacaktır.

Hiç kuşkusuz CHP'li belediyelerin sahiplendiği bu ilkeler; Paris Komünü ile başlayıp "Belediye Sosyalizmi" ile gelişen, '68 hareketi ve '70'li yılların toplumsal hareketlerinin yarattığı mücadeleler sonucunda oluşan ilkelerdir. Keza Türkiye'de işçi-emekçi hareketi ve devrimci örgütlerin eylemleriyle açılan yol üzerinden şekillenmiştir.

CHP gibi bir düzen partisinin bile, bu ilkeleri savunur hale gelmesi, dünya ölçeğinde gelişen sol, devrimci rüzgarın etkisidir. **Halkın artan politik bilinci ve siyasal talepleri, "sol" görünen bütün partileri buna ayak uydurmaya zorladı.** Egemen sınıflar, yükselen devrim ateşini söndürmek için, bu partilere "itfaiyeci" rolü verdi.

CHP'nin kitlelerdeki "yangını" söndürmeyi başamadığı noktada ise, "halkçı-toplumcu" uygulamaları

da geriye çekildi. 1977 seçimlerinde “toplumcu belediyecilik”le simgelenen belediye başkanlarının, bizzat CHP tarafından tasfiye edilmesi, bunun göstergesidir. ’77 yılından itibaren “toplumcu belediyecilik” anlayışından adım adım uzaklaşılacak, sonrasında tamamen bitirilecektir. 12 Eylül öncesi başta Fatsa olmak üzere ortaya çıkan “devrimci-halkçı belediyecilik” örnekleri, egemen sınıfları ürkütmüş, CHP’nin “toplumcu belediyeciliği”ni geriletmiştir. 12 Eylül sonrası ise, bu anlayışı terk ettikleri görülmüştür.

CHP'nin "toplumcu belediyecilik" uygulamaları, Fatsa'da başlayan "devrimci-halkçı belediyecilik" akımı, 12 Eylül darbesiyle kesildi. **12 Eylül 1980'den 1984 Mart ayında yapılan yerel seçimlere kadar belediyeler valiler tarafından yönetildi.** Sonrasında ise ANAP'ın başını çektiği neo-liberal belediyecilik, kamuya ait malların özelleştirilmesi, sermayenin kentsel rantlardan nemalanması şekline büründü.

'89'dan itibaren yeniden sosyal demokratlara geçen yerel yönetimler, "toplumsal belediyecilik" anlayışından çok uzaklaşmıştı. ANAP'ın başlattığı özelleştirme-taşeronlaştırma, ihale yoluyla mal ve hizmet alım yöntemleri, sosyal-demokrat belediyeler tarafından da sürdürüldü.

Elbette bu durum, dünya ölçeğindeki gelişmelerden bağımsız ele alınamaz. **Sovyetler Birliği başta olmak üzere Doğu Bloku ülkelerinde gerileme ve dağılma, dünya genelinde gerici saldırganlığı arttırdı.** Emperyalist-kapitalist sistem “sosyal devlet” uygulamalarından adım adım uzaklaşarak, o güne dek kitlelerin mücadele ile kazandığı hak ve özgürlükleri gaspetmeye başladı. Yerel yönetimlerin demokratik ve özerk yapısı da büyük oranda törpülandı.

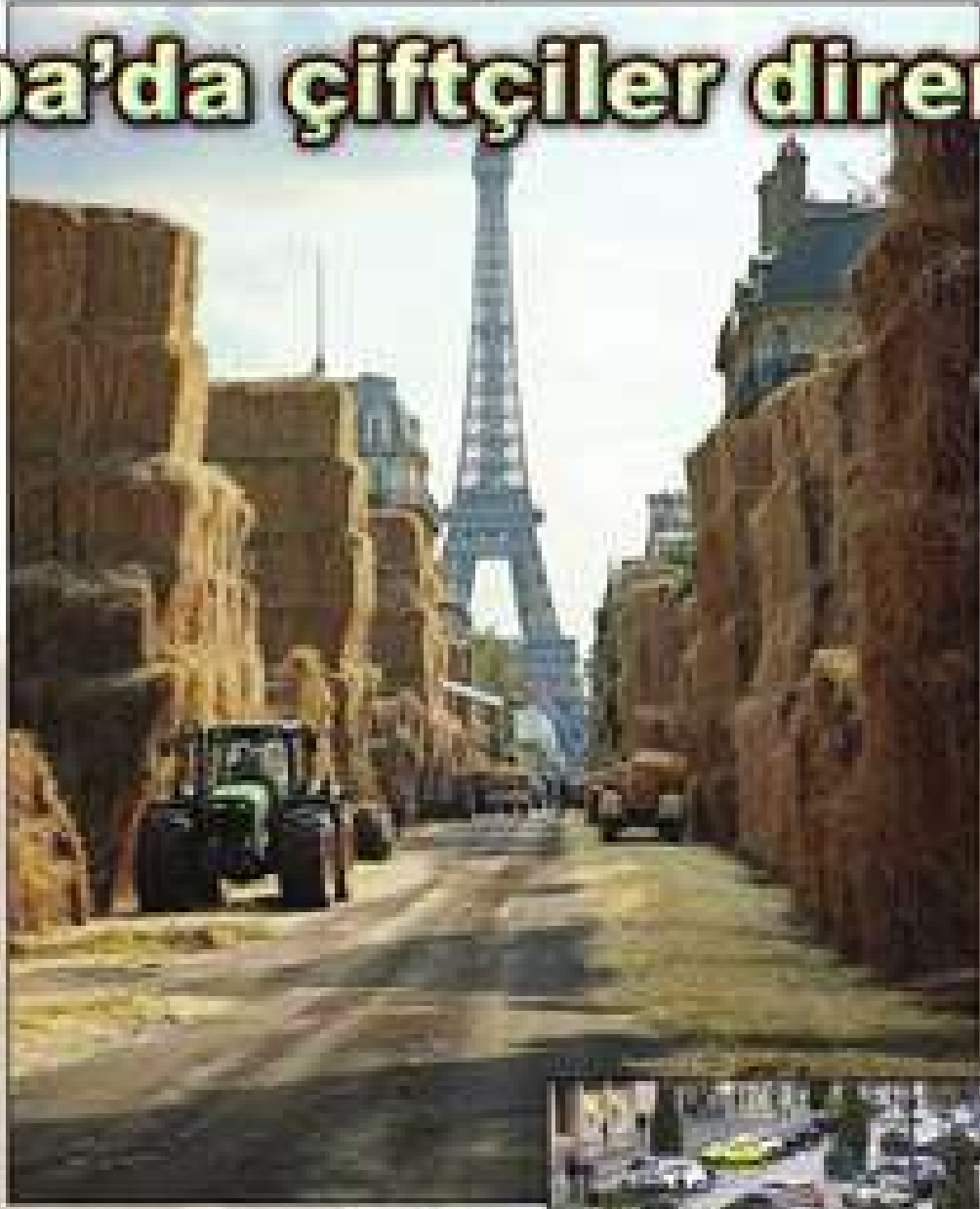
Toplumcu politikalar, kapitalizm karşısında sosyalizmin evrensel bir model olarak canlı olduğu ve sınıf mücadelesinin yükseldiği dönemde ortaya çıkmıştı. Sosyalizmin gücünü kaybettiği, komünist ve devrimcilerin darbe yediği koşullarda ise, sosyal-demokrasinin liberalizmden farklı kalmadığı görüldü.

* * *

Bu kısa tarihçe de gösteriyor ki, **dünyada ve ülkemizde “toplumcu belediyecilik” yine halkın talepleri ve eylemleriyle oluştu.** Halkın tepkisinin doğrudan devlete yönelmesini engellediği koşullarda burjuvazinin göz yumduğu, belli sınırlar içinde kabullendiği bir yönetim anlayışı oldu. Üstelik kent kaynaklarının dağıtımında önemli bir rol oynayan “belediye meclisleri”nde çoğunluk kentli orta ve küçük burjuvalardan oluşuyordu. Kapitalistler işçilerin yerine esnafların, orta-burjuvaların olmasını yeğliyor ve onlarla işlerini rahatça yürütüyordu. Ta ki, düzen sınırlarını zorlayan “devrimci belediyecilik” örnekleri çıkana dek...

[illegible]

Avrupa'da çiftçiler direniyor!

Avrupa'nın dört bir yanındaki çiftçiler geçen yıldan beri akaryakıt fiyatları, vergilerdeki artış ve destekleme ödemelerinin yetersizliği nedeniyle kamu kurumlarının önüne ve merkezi yerlere çamur veya gübre dökerek, yolları kapatarak protesto eylemleri düzenliyor.

Fransız çiftçiler yüzlerce traktörle Paris'i kuşattılar, merkezi caddelere gübre ve saman yığdılar. Ve ilk kazanımlarını elde ettiler.

Fransız hükümeti mazotta vergi artışını iptal etti, tarım ürünü ithalatını sınırlandıracağını, tarımsal destekleri artıracığını duyurdu.

Fransa'da ve Avrupa'nın diğer kentlerinde çiftçilerin eylemleri sürüyor. Dünya işçi ve emekçilerine kazanmanın yolunu gösteriyor...

